

كول سهو

مچله په گ مانگانه گشتیبه نه لاین
دهنگای رووشتهویری (شه فق) بلاونه کریه نیگ

چاره نویس په یوه ندیپیل
هه ریم کوردستان و به ئدا

بیدهنگ بوون.. سارا ئه خوازی بخه فید

جههان عه ره ب و کیشه ی کورد

وه رجه ئه وهگ که سه ییل تر وه ئان بوون، بیل خوه مان وهل خوه مان بو یمن

فه‌یله‌یل له ولات ئه‌نته‌رنیټ

مەردمان تر. دوینیم ک وەرپرس مألپه‌ره‌یل ئه‌نته‌رنیټ نالئن وده‌س کزی به‌شداریکردن رووله‌یل پیکهاته‌ی فه‌یلی و مەردمان تریش منامان که‌ن له‌بان کزی و خه‌مسەردی دەر‌خستن کیشه‌یل فه‌یلی ک له‌ناست خواستیگ نییه.

بیگومان ئی کیشه له‌وهر مه‌سه‌له‌ی هووکاره‌یل ته‌کنۆلۆژی و هووکاره‌یل تر نییه، به‌لکوو له‌وهر ئه‌وه‌سه ئیمه‌ی وه‌کاره‌ره‌یل ئه‌نته‌رنیټ و کورده‌یل فه‌یلی توانای ئه‌وه نه‌یریم کیشه‌یلیمان وه‌شویه‌گ جه‌هانی و هه‌ریمی و ته‌نانه‌ت ناوچه‌یه‌ش دهر‌بخه‌یم وه‌ جووریگ ک بره‌سیمنه دهر‌وازه‌یگ دویرمانه‌و بخا له‌ کووچ وه‌پیکردن و دهر‌کردن له‌ وژدان مەردمان تر.

ئه‌گەر توانای ئه‌وه نه‌یرید گونجیانیک ژیا‌ری دا‌ین بکه‌ید له‌ ولات ئه‌نته‌رنیټ وهر‌فراوان و توانای دامه‌زران تووریگ په‌یوه‌ندی نه‌یرید ک خه‌می ئه‌وه‌سه زانیاری جیواز بکاو مایه‌ی ئه‌وه‌سه پشت وه‌پی بووه‌سیدو گه‌نجینه‌ی به‌لگه‌یلد له‌تی بیه‌ریده کار له‌ جوارچیوه‌ی یاسایی و ئداری، دی ته‌نیا دهر‌خستن هویرو را جوور ئه‌وه‌ک با‌وه‌و سفه‌تیگ خرا‌وداین و قسه‌یل ناشرین گرته‌گه‌سه خوه‌ی ئه‌وه نیشان ئه‌یاد ک کورده‌یل فه‌یلی ئه‌پاکه‌یان زۆلم له‌واکه ئه‌کا جوور وهر‌ده‌وامی زۆلم هه‌لکه‌فت یا واقع له‌ بانیان.

مانای ئه‌وه‌سه خوه‌دان ریکبخه‌ن ئه‌را ئه‌وه‌ک هاوکاری په‌کتی بکه‌یم و زانیاری گرده‌و بکه‌یم و جیوازی بکه‌یم و گشتدانیش تویه‌ن له‌ی کاره به‌شداری بکه‌ین وه‌بی جیوازی جوور وینه‌یگ یادگاری یا باسیگ میژوویی و هه‌لکه‌فتیگ له‌ گوزه‌یشته یا شیه‌وکردن مه‌ینه‌تییه‌یل ژیان رووژانه له‌ هه‌ر شوونیک.

ولات ئه‌نته‌رنیټ مه‌ردمه‌یلی چه‌ویان ناچیده خه‌ی، په‌کسان له‌ هه‌ق خوه‌ندنه‌وه‌و بلا‌وه‌وکردن، دی وه‌لای که‌مه‌و هه‌ر با‌یهد گشت که‌سیگ له‌ ئیمه ئه‌گه‌ریش نه‌تویه‌نست زانیارییگ پیشکه‌ش بکا با‌یهد رووژانه ته‌نیا زانیارییگ بخوه‌نیده‌و ک به‌یش که‌مترین با‌وه‌ره، ئمجا نایا ئیمه تویه‌نیم مألپه‌ریگ جه‌هانی دروس بکه‌یم تا مه‌ردم جه‌هان بوینه‌ی؟

کوتا ریژه‌ی تایبه‌تی‌ش ئه‌رامان دیاری بکه‌یه‌ید، به‌یش نیشانه‌ی ئه‌وه نییه ک ره‌زامه‌ندیگ په‌یا بویه له‌ناونی گشت و نیشانه‌ی چاره‌سه‌ر کیشه‌یلیمان نییه. شایه‌ت به‌شداریکردنیگ ئاسایی بوود له‌ی رویه‌وه‌و شایه‌ت ناویشی بنه‌یم ده‌سکه‌فت، چوینکه به‌یش نیشانه‌ی دگان وه‌پیاناین فه‌رمیگه‌ وه‌ی پیکهاته‌ی بیبه‌شکریاگ و چه‌وسیاگه. حکومه‌ت بریگ گام له‌و بواره ئه‌ناد ک به‌شیگه له‌ وهر‌پرسیاریه‌تی خوه‌ی، وه‌ی وهر‌پرسیاریه‌تی گه‌وراگه له‌و باقی به‌شه‌گه‌ مینید ک که‌فیده مل ئیمه، گرنگ له‌ی رویه‌و ئه‌وه‌سه ک بزانیم نه‌خش ئیمه چه‌س و کاریگه‌ری خرا‌و یا خاسیه‌گی چه‌س له‌وهر خاتر که‌مه‌وکردن قه‌واره‌ی ئه‌و مه‌ینه‌تییه‌له وه‌ جووریگ وه‌دیگردن چاره‌سه‌ر؟

وه‌ ناشران نویشیم ئی پیکهاته‌ی کورد فه‌یله له‌گشت پیکهاته‌یل تر خه‌مسەردترن له مه‌سه‌له‌ی نه‌فه‌ورگرتن له‌ ئه‌زمون که‌سه‌یل تر و له‌گشت پیکهاته‌یل خرا‌وترن له‌ وه‌کاره‌واردن و وه‌کارخستن هووکاره‌یل تازه وه‌شیه‌وی دروسیگ.

ئیمه له‌ مەردمان تر زیاتر ره‌شبینیم و با‌وه‌رم په‌سه ک ئی جووره ره‌فتاریشه ره‌سانه‌مانه قوناغ خووگرتن و بویمنه‌سه چین ئۆپۆزسیۆن له‌ گشت وه‌ختیگ . ئمجا له‌وهر ئه‌وه‌ک زیاتر ناشران ئی قسه بکه‌م، نمونه‌یگ ئه‌یه‌رمه‌و:

جوور ئه‌وه‌ک ناشران هووکار و ته‌کنۆلۆژیای تازه له‌وانه‌یش ئه‌نته‌رنیټ ک ئه‌روو رویوه‌ر واز و فراوانیگ دیرید له مه‌سه‌له‌ی جوورایه‌تی وه‌کاره‌واردن ونازادیه‌گی ک قه‌ره‌بوو بیبه‌شی فه‌ریگ له‌ ره‌سانن ئه‌رامان ئه‌کا وه‌ شیه‌وی دویریاگ و ژنه‌فریاگ، وه‌ی دوینیم شیواز وه‌کاره‌واردنی ئه‌وه سببات ئه‌کا ک وه‌ ریژه‌و غه‌له‌تیگه‌و هویره‌و که‌یم و ئی دهر‌وازه ئالشت کردیمه ئه‌را هووکاریگ زیایه‌و دویره‌بووین و نزیک زیاتر له‌ناونی خوه‌مان وه‌ چه‌واشه‌ی ئه‌و چشته‌یل خواست و په‌یوه‌ندییه‌یل زینگه له‌ی رووژگاره‌و بویه‌سه ده‌سه‌یه‌تیگ ئه‌را دهر‌خستن کیشه‌یلیمان نه‌ک له‌ناونی خوه‌مان، به‌لکوو ئه‌را

وه‌ختی په‌کیگ له‌ ئیمه ته‌قالا ئه‌کا له‌باره‌ی با‌وه‌تیگ دیاریکریاگ بنویسن، با‌یهد ئامانج و هووکار دیاریکریاگی‌ش وه‌لیا بوود ک به‌یش وه‌ جووریگ با‌وه‌ر وه‌و نویساننه‌ دا‌شتوود. به‌یش وه‌ هه‌مان شیوه ئه‌را مه‌زه‌نه‌کردن مه‌سه‌له‌ی کارکردن له‌ هه‌ر ده‌زگایگ نا‌حکوومی و حکوومی، ک با‌یهد وه‌ جووریگ شوونه‌وار و ریژه‌و دیاریکریاگ و ناشران کاره‌یلی جیوه‌جی بکا ئه‌را ره‌سین وه‌ ئامانجیگ په‌سه‌ن.

حکومه‌ت عراقی وده‌ر نییه له‌ی ریژه‌وه‌، ئه‌و له‌وه‌ختیگ مامله‌ وه‌ل کیشه‌یگ جوور کیشه‌ی کورده‌یل فه‌یلی ئه‌کا، هه‌ر با‌یهد ریژه‌و کار و میکانیزمیگ دیاریکریاگ دا‌شتوود هاوکاری وه‌ل لایه‌ن و که‌سایه‌تییه‌یل فه‌ریگ بکه‌یده خوه‌ی و پشت وه‌ یاسای ده‌ستووری گشتی په‌یوه‌ندیار به‌ساوید له‌وهر خاتر گرته‌وه‌ی گشت لایه‌نه‌یل کیشه‌گه، لیره‌ش سروشتیه ئه‌گه‌ر ئه‌و پرسیاره بکه‌یه‌ید ک ئی چین ئیمه کی نوینه‌رایه‌تی ئه‌کا؟ له‌وه‌ختیگیش ئه‌خا‌زید کیشه‌گه‌د بخه‌یده روی، با‌یهد بزانید که‌ی و ئه‌را کی با‌سی ئه‌که‌ید؟ کیشه‌یل ئیمه رویه‌و ته‌نیا لایه‌نیگ نییه، وه‌ل ئه‌وه‌یشا که‌سایه‌تیگ فه‌یلی نییه نوینه‌رایه‌تی گشت فه‌یله‌یل بکا له‌ گشت ئاسته‌یل وه‌تایه‌ت ئه‌گه‌ر بزانیم ک پرۆژه‌ی سیاسی له‌ عراق کاریگه‌ره وه‌ کیشه‌و هویرو رینمایه‌یل مه‌سه‌له‌ی تابه‌گه‌ری و نه‌ته‌وه‌یی و علمانی.

له‌بوار کارمه‌ندی گشتیییش له‌ ده‌ولت، شماره‌ی فه‌ریگ له‌ رووله‌یل چینه‌گه‌مان شوونیان دیاره له‌ کاره‌یلیان، ک به‌یش خزمه‌ت وه‌ کرامه‌ت ئی پیکهاته ره‌سنن و وینه‌ی په‌سه‌نیگ چینه‌گه‌مان نیشان چین و پیکهاته‌یل تر نه‌یاد. له‌سایه‌ی جوورایه‌تی و کیشمه‌کی‌ش سیاسیییش، دیاره ریکه‌فتن گشتمان له‌بان هه‌لوژانن که‌سیگ دیاریکریاگ ئه‌را ئه‌وه‌ک نوینه‌رایه‌تییمان بکا کاریگ مه‌حال بوود، چوینکه چشته‌یلیگ ناشران هه‌ن له‌ناونی رینمایه‌یل نه‌ته‌وه‌یی و تائیفی و علمانی، وه‌تایه‌ت له مه‌سه‌له‌ی هه‌لوژاردن و پرۆژه‌یل ئداری و سیاسی. هه‌ر له‌وهر ئه‌وه‌یش هه‌رچه‌ن وه‌ جووریگ سیستم

48

مه‌سه‌له‌ی ژنه‌یل له‌ناونی هووشیاری و نا‌هووشیاری.....

40

کووت کورده‌نشین له‌به‌ش خوارگ عراق.....

36

هاوار مه‌لا محه‌مه‌د: با‌یهد نیسه نه‌یا نه‌یگ نسیانی یا ئیتالی بویاتام.....

- سەر نويسەر
- عه‌لی حسین فه‌یلی
- جیگر سەر نويسەر
- ماجد سویره‌مه‌ری
- به‌ریوه‌به‌ر نویسانن
- جه‌مال ئه‌رکه‌وازی
- سکرته‌یر نویسانن
- ئاراس جه‌واد
- ده‌سته‌ی نویسه‌ره‌یل
- جه‌واد کازم
- سوندوس میرزا
- شو‌رش شا‌واز
- سارا عه‌لی
- نه‌سرین میرزا
- ئاماده‌کردن هونه‌ری
- ئیمان حه‌بیب عه‌لی

Tel:
07901373702
7403411
7198552

gullsoo@shafaaq.com
نرخ 1000 دینار

خاوه‌ن ئه‌متیاز ده‌زگای رووشنیری و راگه‌یاندنێ کوردی فه‌یلی(شه‌هق)

رقم الاعتماد في نقابة الصحفيين العراقيين 1015
رقم الايداع في دار الكتب والوثائق 892 في 2006

مؤسسة شفق للثقافة والاعلام للكورد الفيليين

هەر له و ساوه ك له ساڵ ١٩٢٠ كوومه ئه ی نه ته وهیل وه بی وه رگرتن رای كورد ئی به ش كوردستانه لكانه عراق عه ره بیه و له وهر ئه وهك خود ئه و لكانه ناسروشتی بوی تانیسه ییش و له سه رده م گشت ئه و شده سلاتداره یل یهك له شوون یه كه ك حوكم عراق كردنه بارودوخ ملله ت كورد وهل ده سلاتداره یل به غدا ئه را ته نیا سه عاتیگیش ناسایی نهویه و هه میشه له جهنگ و كیشه مکیش و دژایه تی بویه .

چاره نویس په یوه ندیپیل هه ریم كوردستان و به غدا

د. قیام سلیمان

چاره نویس هه ریم كوردستان. مانای ئه وه سه ئه را چه كه س و لایه نه یلیگ خوازن ئه و راسیه یله له مه ردم چه واشه بکه ن و له وهر خاتر به رژه وه ندی تاییه ت حزبی و خودی له راسی مه سه له گه لانه یه ن و ته قالا ئه كه ن مه ردم وه ری چه فتیگا بووه ن و ته نانه ت پێشنیار و ئه رای چوینه یل خوه یانیس ئه یه نه پال سه رۆك هه ریم و قسه ی بی بنه ما له دمزگایه یل ره سانن ئه رای هه لوه سن. ئایا ئه یانه كه ی دهرس له میژوو وه رگرن و تا كه ی ته نیا ئامانج هه ر گه ران و كورسی بوود؟ یه ییش له وه ختیگه ك بایه د سیاست ئیسه ئه را له وهر چه وگرتن به رژه وه ندیپیل ملله ت بوود و له هه مان وه خت بایه د له ی جووره وه خت و چاره نویس سازگیش به رژه وه ندی بالای ملله ت كورد مه رام و ئامانج سه ره كی گشت كه س و لایه نیگمان بوود.

هویر و سیاست سه رۆك بارزانی و دیدو له یه كه وه داینی ئه را ئیسه و سه له یل ئاینده ی هه ریم كوردستان ئه وه نه خوازید ك لایه نه یل سیاسی و مه ردم كوردستان یه كرز و یه كه هه لویت بوون له وهر انوه ر ئی مه سه له ی چاره نویس سازه، بایه د لایه نه یل سیاسی و میدیایه یل ئه و راسیه یله چه واشه وه نه كه ن و ئه و هه لكه فت یا واقعه جوور خودی ئه را مه ردم باس بکه ن. چوینكه ئه یه په یوه ندی وه چاره نویس گشت تاك و هاوولاتیپیل هه ریمه و دیرید وه تاییه ت دویای ئه وهك چاره سه ر نه كردن كیشه یل و پشنگووش خستن داواكاریه یل یاسایی و ده ستووری كورد هه ره شه و له شكركیشی هاته بانی. ئمجا باوهر ناكه ییم ك هاوولاتیپگیش مه ندوید له هه ریم كوردستان له مه رام و نیاز مالکی نه ره سویده و له وهر انوه ر ئه زموون و

نوینه ره یل له ساڵ ٢٠١٠ پێكه اوردن كابینه ی حكوومه ت ئه وه ره دویا كه فت ك ركۆرد چه هانی شكان، ته نانه ت تا زیاتر له شه ش مانگ ئه نجوو مه ن نوینه ره یل عراق له وهر ریگنه كه فتن هه ردوگ پێكهاته ی سوننی و شیعه ی عه ره بی نه تویه نست دانیشه یل ناسایی خودی ئه نجام بیاد و دویاخریش وه هه ول و ده سپیشخه ری سه رۆك بارزانی و له ناكام ریگنه فتن نامه ی هه ولیر ئی حكوومه ت ئیسه ی عراقه پێكه ات، وه لی دویای ٢ سال له ریگنه فتن نامه ی هه ولیر و دویای چه نه ها سال له په سه نكردن ده ستوور عراق له وهر لاداین و خود دزینه وه ی حكوومه ت عراق له مادده یل ده ستووری چ له بان ئاست عراق وه گشتی چ ئه وانهك په یوه ندیپیل وه هه ریم كوردستانه و له و مادده یل ده ستووریه جیوه جی نه كریانه و هه ر وه جیووره وه بی چاره سه ر مه ندنه .

له شوون پرۆسه ی نازادی عراق له ساڵ ٢٠٠٢، سه ركردایه تی سیاسی كورد ئاره زوو له دالگبوین عراقیگ تازه ی دیمۆكراسی و فیدرالی كرد له هه ردوگ پرۆسه ی نازادكردن و بنیاتناین عراق، وه لی چوینكه به شیگ له وانهك هانه به رزایی ده سلات له به غدا و هه لگر هه مان ئه قلیه ت و زاینده ی هه مان ژینگه ن و باوهر وه دیمۆكراسی و هاوبه شی نه یرن له حوكمرانی و هه میشه بارودوخ عراق زیاتر ناخوه ش و پر قه یران تر بوود ك وهرده وامیش قه یرانه یل سیاسی مه مه ر سه ره كی سه خته و یوین كیشه یله .

له روی ده ستوریه و له ناوونی گشت پێكهاته یل عراق، كورد پێكهاته یگ گرنه گه له عراق و نه خش سه ره كی دیرید له گشت هاوكیشه یل سیاسی، له دویای هه لوژاردن ئه نجوو مه ن

پایه د خوه مان بوپمن

کهریم قادر

دویای ئه و ئالشتاکاریه یله ک ماوه یگ تر له سوریا روی ئه یاد، پېشبینی ئه وه کریه یید کاریگه ریه یلی هه ر له و مه رزه نه مین، به لکوو گوزهر بکاو ناوچه یگ تر بگریده و.

گشت هیزه یل سیاسی عراق وه گشتی و کوردستانیش وه تایبه ت، بیجگه له هیزه یل بوچگ ناو ده ولت یاسا نه ود ک چه وی ها دامه زرانن حکوومه تیگ ناوه ندی بته و، هان له و باوه ره ئی مامله و ره فتاره نادى وه ده وام بوود وه ی شیوه ی ئیسه . ئمجا دوینید هه ر له وهر ئه وه یش هه ر هیزگ وه هه ر مه هانه یگ بوود ئه خوازى خوه ی له و جه مده نگیه بیه ریده ده یشت وه تایبه ت له کوردستان، ک ئه و هیزه یسه بیگومان وه ده س خوه ی چال ئه را زیان سیاسی خوه ی هه لکه نید. بی گومان وه رویداین ئه و ئالشتکاریه، هاوسهنگی هیز ئالشتکاری ئه یه یده بانى، یه یش وه نووره ی خوه ی ئیچه له هیزه یل جیا ئه کا خوه یان ئه را شوون ئه و چشته یله ئاماده بکه ن ک هه قیگ خوه یان ئه را ئه وه ک پایه ی گونجیاگ خوه یان بگرن.

ئمجا دیاره ئی پایه گرتنیشه وه بی کیشه و گرفت نایه یده دی، وه ی له وهر ئه وه ک په یوه ندی وه ئاینده وه دیرید بووده ئه ر ک و پایه د ئاماده باشی ته وایگ ئه رای بکریه یید. له کوردستان مانای ئه وه سه وه زعه گه وه بی جیاوازی له گشتلایگ ئه خوازید وه و شیوه کار بکه ن و توانایان بخره کار ک به رزه وه ندیه یل نه ته وه بیمان دابین که ن، چوینکه نزیکمانه و ئه کا له ئامانجه گه وره گه ک ده ریایگ خوین ئه رای دریاگه و دونیا یگ به ده ختی دیمنه سه چه و ئه رای. ئمجا هه ر له بان ئه و راسیه له هه ر کوردیگ بپرسید، ئه گه ر له ده یشت کوردستانیش نیشه جی بوود، ئایا باوه ر وه ده ولت سه روه خوه ی کوردستان دیرید؟ یه کسه ر وه پید ئویشید: به لی باوه ر وه پی دیرم و جوور هه قیگ سروشتی زانمه ی. وه ی وه ختیگ ئاماده باشی که ید و کار ئه را ئه و پېشها ته که ید، دوینید له ناو خود ولات وه مه هانه ی جووراو جوور هه زار کیشه و گرفت ئه راد دویننه و ک نه ک هه ر نادى کار ئه رای بکریه یید، به لکوو نادى باسیشی بکه ید. دی ئه را خودزینه وه له و ئه ر ک نه ته وه یه دوینید گشت که م و کوریه یل نه خاده وه رچه ود و سه ختیه یل فره یگ له نواد رز ئه کا. له راسی له وهر چه وگرتن ئه و سه ختیه یله ئه را خاس خود ئاماده کردن گرنگن، ئه ویش ئه را ئه وه ک وه که مترین زه رده ئه و پایه گرتنه بیه یده دی، وه ی دوینید هو یچ گامیگ وه و خاتره نیه نه ییدو خوه یشی له هه ر دانیشن و گرده بوینیگ دزیگه و ک وه مه رامه ساز کریه یید و شابه د کار ئه را شیواننیشی بکا. پیکهاوردن به ره ی کوردستانی له ناو راس ساله یل هه یشتای سه ده ی وه رپن و پېشنیار هه لوژاردن گشتی له ساله یل نه وه د، ک ئه و وه خته ئه للا جه وی بوی وه لای مه ردمانیگه و ک وتیان چوین کورد بووده خاوه ن په رله مان و حکوومه ت خوه ی، ئه وه بوی دویاخه ره مان به رزه وکردن ئالای کوردستان و پیرۆزکردنی دریا له وهر چه و مه ردم کوردستان.

ئى گامه وه چه سپانن هه قه یل هه ریم کوردستان و دیاریکردن مه رز هه ریم وه یاسا له ده ستوور هه میشه یی عراق فیدرال ریشگ

کوتا ک تا ئیسه یش حکوومه ت به غدا باوه ر وه ی ده ستووره نه یرید ک گه رهنٹی مه ندنه وه ی په کپارچه یی عراقن ئمجا ئیسه یش له ی وه خته یله ئه وه ک هه س و ئه وه ک پېشبینی کریه ییدو ئه وه ک له و کاره مه ندگه سه و ئه راده ی خوه مانه جوور ئه وه ک سه رۆک بارزانی وت: پایه د خوه مان بوپمن. یه یش وه و مانا ک پایه د کار ئه را لاوردن سه ختیه یل بکه یم و گشت توانایگمان وه ی خاتره بخره یمنه کار و له هه مان وه خت پشنگیری ئه و گامه یله بکه یم ک جوور خود ئاماده کردن ئه را پېشها ته یل نریانه. زویتر بریگ له نویسه ر و رووشنویر و سیاسه تمه داره یل کوردستان، له وه ختیگ یاس له ده ولت سه روه خوه ی کوردی کریا قهریگ راسی خستیانه روی ک وتیان: هه ریمگ له چوارلاوه ته وق دریاگه و خاوه ن ئابووری خوه ی نییه و هیزگ سه ربازی خواست نه یرید و ده روازیگ مسۆگه ر ئه را ره سین وه جه هان ده یشت نه یریدو قسه یل تر. یه یش بیجگه ئه وه ک ره خنه یش له سه رکردایه تی کورد گردیان وه ئه وه ک هو یچ گامیگ نه ناگه ئه را نه هیشتن ئه و هووکاره یله، وه ی وه ختیگ له بان بنه مای به رزه وه ندیه یل کار ئه را ته ختکردن یا لاوردن ئه و سته مه یله کریه یید، ئه وه بیگومان ده روازیگ ئه کاده و بنه مایگ بته و ئابووری په یا بوودو سوپای خاسیگ ئه را رویوه روی بوینه وه ی ئه گه ره یل پیک ئه یه ری و پر چه کی ئه کا. ئه وه سه له سای ئه و گامه یل خاسه کۆمپانیایه یل گه وراهی نه فت و وه به رهاوردن رکابه ری یه کتری که ن ئه را ره سین وه هه ریم کوردستان و تائیه زیاتر له ۲۰ کونسولخانه و نویسنیگه ی بیگانه له پایته خت هه ریم کوردستان واز کریانه و پېشبینی زیاتریش کریه یید. سه نگ ئی گامه یله ئیچه له ناوه ندپه ره سیگ جوور مالکی کردگه، هه ره شه ی برین به شه بودجه ی هه ریم و دو شمنایه تی ئه فسهر و پله دارو سه ربازه یل کورد له سوپای عراق فیدرال بکاو هیز سه ربازی ئه را ناوچه یل داوریگ له هه ریم کل بکاو هه قه یل پېشمه رگه پشتگوش بخاد.

له یه ره ئه و پرسیار جدیده سه ر هه ل ئه یاد، ک ئایا تا که ی مووچه خوه ر به غدا بوپمن و هه ر وه ختی بخوازید بووریده ی؟ یا هه ر وه ختیگ بخوازید به ش سوزمه منی نه یاده هه ریم و قه یران له هه ریم کوردستان دروس بکا؟ یا هه ر وه ختیگ تواسه سوپاگه ی بیه ریده کار و لویله ی تووپ و تانکه گه ی روی بکاده کوردستان؟ یا هه ر وه خت دی هه ریم کوردستان پېشکه فی گرفت ئه رای دروس بکا؟

مانای ئه وه سه هه ریم کوردستان ها له وه رانوه ر ئه قلیه تیگ ک مه ترسیه ئه را ئاینده ی تاک، هه ر له وهر ئه وه یش وه زع ئیسه داوا له گشت لایگ ئه کا دژ وه ئه قلیه ته بوون و له لایگ تریشه و پشنگیری له و گامه یله بکریه یید ک نریانه، چوینکه ئه وه ته نیا په یوه س وه پارتیگ دیاریکریگ نییه، به لکوو په یوه ندی وه چاره نویس نه ته وه یگ دیرید ک ئه خوازید هه قه یلی وه ده س بیه ری.

ج.ا

مللەتێک دادگەر و دادگاگێک پاك و بیگەر

مونیر حەداد

" هەرچەن ك دادگا سووز خوهی نیشاندا ئەرا
مللەت لەو وختەیلە ك چهوری هەوال خوهشی
بوین، وهلی مهیل دادگا ئەرا دادگەری یا عه‌دالەت
لەوه زیاتر بوی و فەرمان لەسێداره‌داین ئەحمەد
نەیاو بیتاوانی کردو گشت مەردمیش چهوری
لەسێداره‌داینی کردیان "

ئەگەر دارایی دونهیا داشتیدو گیان خودە لەدەس دايد.
تەنانهت منیش ئارەزوو داشتەم گشت دارو دەسەي رژيم وەرین
لە سێدارە بدریەن هەر لە ستمکارە گەورایان تا دویا جایی
لە مال کوماری سەدام دیکتاتور، وهلی ئەقل جوور ئەوهك فرۆید
ئویشید(من بەرزترم) جوور پیاویگ دادوهر بايەد هەق بناسم و
مەرز خواستەیل یاسا لەوهر چهو بگرم و بیتاوان تاوانبار نەكەم
و تاوانباریش بیتاوان نەكەم لەچارچیوهی مەرز دونهیا.

ئیمە وختی نووریمنه ئەحمەد زیاب ئەحمەد، بايەسه جهنگ
ئیران بخهیمنه یاد ك چوین بەدبەختی هاوردە بان مللەت و
جوورەها تاوان لەلی كهفتهو، ئمجا نایا دەور وەزیر ناوخوهی
لەسەردەم جهنگهیل و ئابلوووقه‌داین ولاتەگه چه‌نیگ سەخت
بوی لە سایه‌ی دەستوریگ ریکخریاگ و دەسلاتیگ جیوه‌جیاکار
و دەور ئیسه‌ی دادگا چوینه لە بریار و حوکم دادگه‌رانه‌ی
ك هویج مەرجیگ لە دەیشت هەق پەسەن ناکا. هەر لەوهر
ئەوه‌یش دادگا پاك و بیگەرده.

تاوانبار کریاگیگ وه پۆست وەزیر له حوکم سەدام دوشمن
فریگ له ره‌فیه‌یل خوهی دیریدو زیاتر له‌وانه‌ك دوشمنایه‌تی
کەن وەبوونه‌ی ئەوه‌ك ئنتما ئەرا سەدام داشتگه، ئمجا ئی دو
هیزیشه هەول وەرەو لەسێداره‌داینی دیان، وهلی دادگا قسه‌ی
خوهی کرد و تەماشای سووز ناوهرپرسانه نەکرد جوور ئەوه‌ك
هەزرت مەسیح سلام خودا لەلی ئویشید: چ فایده‌یگ دیرید

ئمجا هەرچەنی دادگا سووز خوهی نیشاندا ئەرا مللەت
لەو وختەیلە ك چهوری هەوال خوهشی بوین، وهلی مهیل
دادگا ئەرا دادگەری یا عه‌دالەت لەوه زیاتر بوی و فەرمان
لەسێداره‌داین ئەحمەد نەیاو بیتاوانی کردو گشت مەردمیش
چهوری لەسێداره‌داینی کردن، وهلی دادگا‌ی دادگەر و پاك
لەوه‌خت هەق تەماشای سووزداری ناکا، چوینکه هەق ها لەبان
گشت چشتیگه‌و.

دادگا تویه‌نستیاد هس مەردم لەوهر چهو بگرید لەبان هساو
ئەحمەد زیاب ئەحمەد و یه‌یش جوور هەزاران کهسه‌یل تر
ستەمدیده له ولاتیگ ك بریار و یاسا له‌تی جیاوازی له‌ناونی
خاس و خراو نەکردو هەق و ناهەق له‌یه‌که‌و نەکرد.
وهلی دادگا کاریگه‌ری هەقانه‌یگ داشت و لەوهر رەزامه‌نی مەردم
ناهەق نه‌وی و مکور بوی لەبان سه‌روه‌خوهیی و پاکي خوهی و
گووش نه‌یا حوکم نارەوا.
دادگا‌ی عراقی وه‌ نازاد کردن وەزیر ناوخوهی رژيم وەرین نسابت
ئەوه کرد ك سەر ئەرا کاریگه‌ری هویج لایه‌نیگ ناچه‌منیدو

ئەو نازایه‌تیە ك دادگا‌ی عراقی وەخویه‌و دیه‌ی له‌وه‌خت
بیرارداینی لەبان بیتاوانکردن ئەحمەد زیاب ئەحمەد وەزیر
ناوخوهی سەدام حسین، ئەیه نیشانه‌ی پاکي و بیگه‌ردی ئی
دادگا‌سه لەبان ئەو ریره‌وه ك ئویشید" ئەوه‌ك له‌هەق رهنجیه‌ید
ناخوازم وه ناهەقی رازیی بکه‌م".
وەزیر ناوخوهی له ولاتیگ چوارده‌ور گریاگ لەده‌یشت و لەناو،
ك ئی ولاتیسه هەر له‌جەنگ ساله‌یل هه‌یشتای سەده‌ی وەرین
تاوان فریگ له‌تی ئەنجام دریاو دویای ئەوه‌یش بار سەخت
ئابلوووقه روی له‌لی کرد، دی چوین تویه‌نید لەبان پەت یاسا
ری بکا وه‌بی غه‌لەت و لاداین دەستووری و لەزیر سایه‌ی (قاند
زەروره) و لەوهر دەم کامیرایه‌یل ته‌له‌فزیوون.
وهلی دادگا‌ی عراقی نوورسته ناکامه‌یل پرس و پرسکاری
دادگا‌یی و باوهر خوهی وه‌ل ریره‌و دەستوورا به‌راورد کرد
وه‌گشت ئارامیگه‌و، وه‌لی جاده‌ی عراقی هه‌میشه چه‌وره‌ی
هه‌وال کردیان و وتیان: که‌ی لەسێداره دریه‌ن؟ ئەرا تائیسه
مه‌ندنه‌؟ دی بکوشنه‌یان.

ئایا دروسکردن مەرگ لەسەردەم بنیاتنان دیمۆکراسی کووتایی دیرید؟

ئاشکراس ک مەرگ، کووتایی وە ژیان ئەیەری، چونکە مەرگ ئەووە لەلامان چەسپنید ک هویج چشتیگ
لە ژیان نرخدارتر نییەو کەس ناتویەنید نامانج ژیان تەنیا لەوەر خاتر کارکردن لەبان وەفاداری
خوێ تەرخان بکا، چونکە مانای راسکانی ژیان نەبایەد مانایگ تاکەکەسی داشتوود.

سامان سۆرانی

کردن لەناونی باوەر و کفر و لەناونی خەیر و شەر و
مەدەنیەت و نائەسانیەت.
لە ناکام ئەو کردەوہیلێشە ئەووە دەرکەفت ک مەسەلە
دیمۆکراسی لەولاتیگ جیگر نادێ ئەگەر بنەرەتی
نەچەسپییەو حورمەت ئازادیەیل و هەقەیل لەتی
نەگیرییەو لەوانەیش: ئازادی رادەرخستن ک شادەمار
سەرەکی دیمۆکراسی و بنەمای باقی ئازادیەیل ترە جوور
ئازادی هویرەوکردن و ریکخستن و ئالشت وئولۆشتکردن
زانباری ک لەبان بنەمای متمانەیی ناونی هاوولاتی و
حکوومەت بنیات نریەید، ک ئەویش وە دگانانین حکوومەت
وہەقەیل هاوولاتی و ئاگاداربوینی لە رویداگیل و کردەوی
وہرپرسەیل حکوومەت.

دیمۆکراسی راسکانی زەمینەیی کار خوہش ئەکا وەگفتوگوو
و لەیەکرەسینەوہو هاوبەشی و یەکسانی لەوەر خاتر
قەبولکردن یەکتی و دویر لە جیاوازی رەگەزی و جینایەتی،
وہل لەهەمان وەخت یەکسانن لە هەق و کرامەت و ئازادی.
ہەر لەوەر ئەویش ک دیمۆکراسی ئالشت نەکریەید ئەرا تاوان
و کردەوی ناچوور، بایەد کار لەبان بنەماو خاسەوکردنی
بکەیم ہەر لەخیزانەو بگر تا رەسیدە پەرورەدو زانست
و چشتەیل تر و جیای بکەینەو لە کاریگەری ئایدۆلۆجی
و مەزہوی و ئەو کاریگەری خراوہ لەبانی نەیلیم ک شیوہی
ژیان ناونی پیکھاتەیل شیوان.

ئەمجا لەوەر ئەویش ک کوومەلگای عراقی تویش نەیین و

ئەمجا خاسترین چشت ئەرا ژیان لەی رووژگار ئەرورمانە ژیان
ئەو مەدەسە ک وە جوانی و ماریفەت کار کەن لەدەولەتیگ
بێ کیشەو گرفت و ریکخراگ خاس.
دویای ریمان رژیم ستەمکار بەغدا لەسال 2002، ہیزەیلگیگ
نەتەوہیی و مەزہوی جووراوچوور دەرکەفتن، ک وەناو
ناین، مەشق کارەیل ناچوخت و شیتایەتی کردن و لەزیر
ئەو ناوینشانە دەسکریا رواکانن بیتاوانەیل و سەربرین
و کوشتن و پارچەپارچەکردن جەسەیی ئادەمیزاد، ئەیانە
کوپیگیگ بوین لە جەلادەیل و دویر بوین لە موسلمانەیی ک
وہحشیگەری خوہیان لەی سەردەمە نیشانان وە دروسکردن
مەرگ وەشیوہیگ ریکخراگ، ک یەیش ئیچنە کرد ئادەمیزاد
متمانەیی وە دین و مەزہوہیل نەمیتید.

ئەمجا سەرکردەیی ئی رەوتەیلە وەشیوہیگ نەفامانە رەفتار
کردن و کارەیلان ئاشووانەیی ناوخوہیی بوی و ئەو
کوومەلگایەیلە ک زویتر وە خوہشی و ناشتی وەل یەکا ژیان
لەیەک توپجانن و ئاکامەگی لەدەسداین متمانەو ئاسایش
بوی و ہەنەکی وە ئەقل ئادەمیزاد عراقی و چشتەیل فرہیگ
کردن و ژیان وەرەو کارەسات و تەقینەوہ بردن ک ئەرور ئەو
کارەساتە بویەسە بەش تاکەیل عراقی لەناوراس و باشوور
عراق ک وە جووریگ خوہشی لەلیان کریاسە ویرانکاری و
دوژەخ.

دی ئەووە بوی ئەو سەرکردەیلە وەجاریگ متمانەیی خوہیان
لەدەسدان لەشوون ئەوہک چینەیل ئادەمیزاد بەشەشەو

نەژنەفتن ناید، بایەد کەم و کوری و خراویەیلی لەیەکەو
بیەید، وەل ئەوہیشا کوومەلگای دیمۆکراسی ہەوہجەیی
فرہیگ وە سەرکردەیلگیگ دیرید ک قسەیی یەکتی بژنەفن
ئەرا دروسکردن خەت پەیوہندی و دیاریکردن کیشەو
چارەسەرەیلی وە زووان گونجیان و شیواز ئەقل و ئدارەکردن
بەرژمەندیەیل گشتی دویر لە مەشتکردن زولم و ستەمکاری،
ئەویش لەوەر دەرکردن کوومەلگا لە قەیرانەیل جووراوچوور.
دویاخریش ئویشیم: ئەوہک لەی سەردەم جەهانگیرە غافلە،
کارەسات ئەخادە پرۆژەیی ژباری و لەهەمان وەخت واز لەگشت
توانای فکری و چشتەیل تازەگەری و ئالشتکاری ئەیەرید
و پرۆژەیی نزیکەو بوین و یەگرتن و گەتوگوو تەفتیدەو، ک
دویاخریش ئاکامەگی خراو لەلی کەفتیدەو.

ئەمجا تویەنیم بویشیم ژیان ئاسوودەیی تەنیا وە فکر و
خوہشوہیسی و ئازادی ئەیەیدە دەس ک مانای یەکەوگرتن
ہەمیشەییە.

لە ناکام ئەو کردەوہیلێشە
ئەووە دەرکەفت ک مەسەلە
دیمۆکراسی لەولاتیگ
جیگر نادێ ئەگەر بنەرەتی
نەچەسپییەو حورمەت
ئازادیەیل و هەقەیل لەتی
نەگیرییەو لەوانەیش:
ئازادی رادەرخستن ک شادەمار
سەرەکی دیمۆکراسی و بنەمای
باقی ئازادیەیل ترە ...

لیوای ته به عیه .. کونیته و مه ویسی کورد هیل فهیلی

مجمعه د علی سه ماوی

قهدهر چ دلرهقه ك هیشته سى برا جهنگ بکهن: كورد ههریم له لاىگ و، عه رهپ و كوردهیل فهیلی له لاىگ تروه. كوردهیل فهیلی تویش هاتن ودهس مهینهتی و مه ویسی فرهیگه و له وهخت جهنگ ناوینی عراق و ئیران، ك له وهیش سهختر مهینهتی نهوین متمانه بوی وه پیان له لایه ن رژیم سته مكار سهدام حسین دیکتاتور ك هه میسه وه مهینهتی ئنتمابوین زه خمداریان كرد.

جهنگ وهل ئیران هه وهجه وه له شکرگ داشت، ههر له وهر نه وه پیش سهدام بریار سه ربازی كردن كوردهیل دا جوور باقی هاوولاتییهیل تر عراقی، نه وه بوی ك سهدام سته مكار هویر له وه كرد گشت سه ربازهیل كورد فهیلی له یه ك شوون گرده و بكا خاسته له وهك به شبه شیانوه بكا له بان فهیله ق و تیم و لیوایهیل سوپای عراقی، چوینكه ئیچنه زانست ك لایه نگرى نین و جوور دوشمنن ئه رای، دی وه شووه جوور مار هه میسه له وه ره چه وی بوین و خسته یانه ژیر چه و دیری.

نه وه بوی ناو "ته به عیه" كرده ناوینشان دامه زریاگ سه ربازیان و دی وه پیان وتیان "لیوای ته به عیه" یا هیژ ته به عی، دی خود خوهی وه ناوه جیایان كرده له سوپای عراقی و فهوجه گه یان له وه وهخته كرده شهش پهل، ك یهیش جیاواز بوی له رژیم سوپای عراقی، چوینكه فهوج وه گوورهی سیستم سه ربازی پیکهاتیاد له سی پهل و ههر په لیگیش یه كسان بوی وه دو یا سی له په لیل سوپای عراقی، ههر له وهر نه وه پیش سه ركه رایه تی ناچار بوی بكاده یانه لیوا یا هیژگ و ناوی نریا لیوای "43" ك دو یاخر ئالشت كریا ئه رای لیوای "43"، وهلی سهدام فه ناعهت نه یاشت وهی ناوه له ماوهی كه میگ زیاتر له جاریگ ناوه گه ی ئالشت كرد، یهیش مانای نه وه سه ك خود سهدام گرنگی دیاده مه سه له ی ناوینانی تا زیاتر كینه تدار بوود له هه نایان، ههر له وهر نه وه پیش دو یاچار ناوه گه ئالشت كرد ئه رای لیوای (44)، چوینكه شماره (4) جوور مار پیچه، یهیش مانای نه وه سه نه و لیوا جوور سی مار پیچواردگ و ژه هرداره و ناماده ی گه زین و جزداینه، نه یه له لاىگ .

له لاىگ تریشه، دهفتهر خزمهت سه ربازی كورد فهیلی نیشانه یگ داشت جیا له گشت سه ربازهیل عراقی، یهیش جهنگ سهخت دهروینی بوی وه لیوانو خوسه و كینهت و دلته نگی له لایان دروس كرد.

رژیم سهدام شوونهیل مه شقردن له تكریت ئه رایان ده سنیشان كرد، وهلی باقی سه ربازهیل تر عراقی چیان ئه رای شوونهیل جووراو جوور، دی وه جووره له تكریتیش جیا بوین له سه ربازهیل نا ته به عیه، وهلی رژیم سهدام له شوونهیل مه شقردنیش نه یشته یان وه ته نیاو سه ربازهیلیگ ك خود یان متمانه وه پیان داشتن له ناوینان دامه زرانن ئه رای چه و دیری كردن و جیاواز كردن قسه و رهتار كوردهیل فهیلی، دی سهدام وه

سیاسه ته وه لیانا رهتار كرد.

بیجگه نه وه پیش ته نانهت سیاسهت رژیم نه یشت كوردهیل فهیلی وه گوورهی سیستم سه ربازی مه شق وهر زشی و سه ربازی بکهن و ته نیا مه شق كه میگ وه پیان كردیان، یهیش له وهر نه وهك هیژ جهسه ییان بته و نه ود و جوور باقی سه ربازهیل تر هووکاره ی هونه ر جهنگ نه ون، ههر له وهر نه وه پیش ماوهی مه شق داین كوردهیل فهیلی كه متر بوی و دو یاخر جیاواز کریان ئه رای سه ربازگا ك منستیاده زندان سه ربازی و ئامانج له ی کاریشه نه وه بوی تا فهیلیهیل دویره و بجا له به ره ی جهنگ و ناوخواه ی.

سهدام تویه نستیاد خزمهت سه ربازییش وه پیان نه كا، وهلی له وه رخ ی جی له دژی كار بکهن و هو یچ نه فینگ له كوردهیل فهیلی وهر نه گرت نه له روی سه ربازی نه یشت مه دهنی، ئمجا له شوون ته واو كردن ماوهی مه شقردن یان به شبه شه و کریان له بان

بنكه یل سه ربازی له ناسریه و سه ماوه و دیوانیه و حله و به سره و نه جهف و خریانه بان "په له یل كار كردن" ك ئی په له زیاتر سه ربازهیل بی چهك و كه منه ندامه یل گرتیاده خوهی، چوینكه سهدام ترس چه كدار كردن یان داشت و متمانه وه پیان نه كرد، ههر له وهر نه وه پیش رووژانه وه كار كردن خه ريك بوین له كارخانه یل سوپا جوور كارخانه یل بلوك و خشت له دیوانیه و له وهخت سه خته و بوین جهنگیش چهك و ته فه مه نی وه پیان بار كریاد ئه رای به ره ی جهنگ و شه وانه یشت پاسه وان ی وه پیان كریاد و نه یشتیاده یان سیر بخره فن.

وهختی ئاگر جهنگ ناوینی عراق و ئیران بلووزه گرد و سه خته و بوی، سهدام سته مكار بریار كل كردن یان دا ئه رای زهینه لقه وس ئه رای نه وگ بخریه نه ناو جهنگ تا وه یه كجاری له لیان فور تار بوود، ههر له هه مان وهخت ده سكرده دهر كردن خیزانه یلیان ئه رای ده یشت عراق و خسته یانه پشت مه رز ئیران و له ناویراس خاكه یل مینیژ کریاگ، سه ربازهیل كورد فهیلی له ناكام نه و

كاره یله نه تواسن دی به شداری جهنگ بکهن، ئمجا سه ركه رده ی فهوج فه رمان دا له هیژ پشت سوپا بمینه و، له وه ختیشه لیژنه یگ له مال كۆماریه و هات ئه رای له یه كه و داین نه و مه سه له، سه ربازهیل فهیلی ده سكرده شكایهت و هاوار كریان وه دهنگ به رز له وهر ده م لیژنه گه و وتیان نه یه كار نار په وا یگه دهره قه مان نه نجامی نه یه ن و جوور هاوولاتی هساومان ناكه ن و دی چوین داوا ی به شداری كردن له جهنگ له لیمان كه یین و له ولایشه و خیزانه یلیمان وه زوور دهر كه یین و ناهه قی دهره قیان نه نجام نه یه یین، ههر له وهر نه وه پیش رژیم سهدام ئالشت پلان خودی كردو فه رمان دا هامیته یان وهل جهنگ نه كریه ییدو جیاواز بكریه ن ئه رای كه لار سه ر وه پار یزگای سلیمان ی، وهلی یهیش ههر مه رام خراویگ له لی كه فته و، ك ئامانج رژیم نه وه بوی وه ههر جووریگ بوود له ناویان بواد و ههر له وهر نه وه پیش هه واله ی لیوایهیل جهنگه ر کریان له به ره ی جهنگ له مه رزه یل تروه تا مه رگ چنگ وه پیان هه لچنیدو بفه وتیه ن.

بیدهنگ بوون.. سارا ئه خوازی بئهفید

سوندوس میرزا

ئویشن بریگ له شارهیل و مللهتیهیل ناخهفن، یهیش چه ن هووکاریگ دیریدو لهوانهپیش: ترس له دوشمنهیل دهوروه و ترس له سروشت جوور رویداین زهویهلهرزو گهردهلوپیلان و لافاو، وهی مللهتیهیل تر همن ناخهفن له ناکام کیشمهکیشهیل ناوخوهی سیاسی و چینهیهتی و نهتهوهی، مللهت عرافیش نواینهتی ئه و مللهتیهسه، ئمجا ئهزرتیهیل گردارمان ههر لهدل شاریاسهوه دی واوهشین قانجازی چه بوود ئهرا جموجویداین ههوا له و گرهی گهرمیه.

ئهگهر ههول ئهوه بیهیم باس ئه و رویداگهیه بکهیم ك ئهیهپده بان ئی مللهته، نالنید وهدهس یهك ژانه و ك ههزاران دهرمان ئهرا تاریف کریاگه داوا لهی کریهپد ههزار ری بگریده وهر، وهی ری قورتاریوینی تهنیا رییگه، ئمجا گشت مهردم باس له قهومایهتی کهن، وهی لهراسی ئیمه غهریبیم ئهرا یهکتری. ئیمه باس له ئومید و ئارهزووهیل مردگ ناکهیم، بهلکوو هایمنه هوول ئادهمیزاد عراقی سهردهم، ئهگهریش بخوازیم وه دفته و تهماشای ئی چشته بکهیم ئه و چشتهیهیل دیریم له ناوینی سیاسییهیل ههس و له کهناهییل ئاسمانی باسیان کریهپدو لهگوشهیی روژنامهیل و مالپهوهیل ئهلهکترۆنی باسهیل فریگ لهبانیان نویسیهپد، دی ئاشکراس ك خود خوهمان بریار مهردم جهسهی ئادهمیزاد ئهیهیم نهك دوشمنهیلمان لهدهیشت مهرزو.

ئمروو عراق جنگ دارزیایگ پووشاگه و نیشانهیل جوانی لهروخساری نهمنهنگه و خاکهگهیی شهقشهقه و بویه و ئهور وارن لهی داسه شهقهی بال و کهش وههواپگ پر گهردو لماوی گرتگسه خوهی.

وه دریزیی سانهیل سهدهی بیس رهنگ سیه زال بویه بان ئارهزوو عراقیهیل تهنیا مهردم کهمیگ نهود لهلیان ك باوهر وه بیدهنگی و کزی نهیرن، دی کیشهیل عراق چوین چارهسهر بوود لهوهختیگ ك رژیمهیل پاشایهتی و کوماری وه کوودهتایان

و رژیمهیل پهلهمانی وه ههلوژاننیا تونای خزمهتکردن ئی مللهته نهیرن و ناتویهنن له بار مهینتهتیا کهمهو بکهن! ئهگهر چارهسهر ها لای دارایی، خوو ئهوه ملیارهها پویل دیریم، وهی کیشهگه ها لهوره کی وهشیوهی گونجیاگ و لهبان بهرنامهیگ ك ئامانجی بهرزوهندی هاوولاتی بوود خهخوهر بوودو ههوهجه وه چه ن سال دیریم ئهرا جیوهجیگردن ئی جووره بهرنامهیگ ؟

باوهرم یهسه ك ئیمه ههوهجه وه جوورتهت قسهکردن دیریم، مهکهفنه شوون بکوش نادیار، خود خوهمان ئی ولاته کوشتیم، چوینکه ئیمه تونای لاوردن دیاردهی گهناتهکاری و بیکاری و خراوی خزمهتگوزاری و ناسایش و کیشمهکیشهیل سیاسی و کوومهلایهتی و مهزهوی نهیریم. لایهنگ نییه چارهسهر

۱۰٪ کیشهی ئی مللهته بکا، ئهی دی ئه و ۹۰٪هگهی چوین؟ یه ئارهزوویگه و جیوهجیگردنی مهحاله، پهرسهندن و گهشهکردن چوین نهخش خوهی بوینید وهی نامار و پلان تهواویگ وهی ههوهجهکردن تهکنۆلۆجیاو دامهزرانی وهشیوهیگ خواست، وهی داین ئه و قهرزهیل کهلهکهکریاگ سهردهمهیل وهرینه لهبانمان، وهی رکابهیری لهجوارچیوهی پیشهیی و گفت و رهفتارییل خاس، وهی لهیهک وهخشین و زالکردن بهرزوهندی نیشتمان، ئی گرفته چوین چارهسهر بوود؟

دوینید ئمروو لیدوانهیل سیاسهتهمهدارهیل لهجاده قورب دهرکرد، وهی خواست و داواکارییهیل مهردم لهلای دهسلات ئهززانوه بوی! ههر لهوهر ئهوهیش ئویشیم: ودخت پهیهوهندییهیل کلاسیکی و گونجیان نااشکرا وهسهر چیه،

شیواز خهفانن مهردم جوور ئهوهك وهل منالهیلا ئهنجامی ئهیهیم نهمنه، ئیسه کهس لهی ولاته ناخهفید لهسای نهوین بهختهوهی، بهلکوو چشتهیلیگ ههن هههمیشه خه و لهلیمان ززاننه و لهوانهپیش: گهرمای تیندار و نهوین کارهباو لهکارهفتن پیشهسازی و بازرگانی و کشتوکال و گرانی ژیان، وهل ئهوهیشا خوهندکارهیل خوهندنگا و زانکۆیهیل گیر هاتنه وهدهس هویرهوهکردن له تافیکردنهیل و نهنجامهیلی، بیکارهیلیش مهویسن وهدهس وهدیگردن دهرهفت کار، وهی سیاسییهیل مهترسی له ئایندهی پله و پۆستهیلیان دیرن، ئمجا ئیسه بویشنه پیمان ئهگهر سیاسی و رووشنهویر و پیاگ دینی و کاسپکار گشتیان ناخهفن، ئهی دی چوین ساری دویهتم و باقی منالهیل تر خه و خوهش بکهن؟

وەرچە ئەوەگ کە سەیل تر وە مان بوون، پیل خوومان وەل خوومان بویمان

عەلی حوسێن فەیلی

لە گفتوگوییگ وەل یەکیگ لە هاورپیهیلەم گلهیی لەل کردم و سەبارەت وەبەد قەولیهیلی وشار دامهپێ و درێژە دامە سەرزنشتکردنی، تارا دیگ ک هەر شە لەل کردم لەوهر دەم هاورپیهیلی کەمە ی پەن و ئاورویی ئەووم، وەل خەنست و وت: من کەسیگ بێ ئاورویییم و دەریهەن نیم!

وہ باوەرم ئی مەسەلە نزیکە لەوەگ لەناونی کوردەیل فەیلی و لایەنەیل پەپوهندیدار حکوومی روی ئەیاد. ئیمە ی کورد فەیلی ئەو لیست هەمیشەییە لە خواست و داواکاریهیل رەوامان دیریم ک زووری سێ تەوەر گرێدە خودی ک ئەویش شکایەت و رەخنەو سەرزنشتکردنە. ئیمە لەگشت بوونە یگ دوبارە ی خواستەیلیمان کردیمە لەناو مەرز نیشتمان و ئاکامەگەیشی ئاشکراس، وەل لەدەشت ئیرادەمان رەسیە ئاست مەترسی و سەختە ئەرامان شمارە ی کەمیگ لە مەردم گردەو بکەیم ک چەنە شمارە ی پەنجەیل دەس نادۆن لەوهر دەم هەر کونسولخانە یگ عراقی و خودنیشانداینیگ ساز بکەیم وە بوونە ی ئەوەک دگان وەپیمان نائەن و کارەیلیمان ئاسانەو ناکەن، جوور ئەوەک تاوانبارەیل و بەعسیهیل و پیاوہیل رژیم رمیاگ و ئەوانەک شوونیان گرتنە وەلمان ئەنجامی ئەین.

ئیمە ئەگەر تویەنستیم خودنیشانداین لە دەولەتەیل مەنفا ریکبەخەیم و شکایەت پێشکەش بکەیمە لایەنەیل پەپوهندیدار ناودەولەتی و ئامار و بەلگەیل فەرمی پێشکەش بکەیم وەشپوہ یگ ک وەل شمارە ی ئەو قوربانیهیل و دەروەدەری و کووج وەپیکردنمان بگونجیە ی، ئەوہ بیگومان ئومید گەورایگ لەل کرپهیدو خواست قەرەبووکردن خاسترەو بوود لەئیسە ی

دادگا و دادگاکاری عراقی ک ئەخوارید بەرەسنیدەمانە بەهەیشت لەرێ دوزەخ کێشەیل مولکداری و گشت وەختەیلیمان لەدەسمان بیاد و فەن و قیل وەلمانا بکریهید لەسای گەناتەکاری و بازیکردن وە چارەنووس.

لەهویرمانیش ناچێ ک رێ وەرەو بەهەیشت بایدە وە خانێ توومارەیل ناسنامە یا ئەحوال مەدەنیەو گوزەر بکەیم ک بوو بەعسی لەل ئەیهید و گشت ئەیانەیش نیشانە ی ئەوسە ئەو سیاست چەفتە ک هاوولاتیهیل کردگەسە پەپە، وەرەوامەو ئامانجی ئەوسە ئەو باقی کرامەت ئادەمیزاد فەیلی بشیونێ لە زیان.

ئیمە چەوهری ئەوہ کەیم حکوومەت عراقی داوای وەخشین لەلیمان بکا لەیان ئەو کارەساتەیلە ک هاتە تویشمان و قەرەبوومان بکا وەگورە ی هەقەیلیمان، ک یەیش غەلەت گەورایگەو نیشانە ی ئەوسە واقع ئی عراقە نازانیم ک وەرەوام هەزاران لە خاوەن بەلگەیل (1/4) لەل واید و ئومیدوار شوونینگ ک شەر هویچ ولاتیگ نەخادە هویریان تەنیا خەیر نەود.

ژنەفیم لەی دویاخەر ک بریار تاییبەتکردن بەش کوردەیل فەیلی دریاگە لە هەلوژاردنەیل ئەنجوومەن پارێزگایهیل و ژنەفتیم ک بریگ لەلیمان هویرەو لەل کەن لەوەر ئەوەک دویرەو خرایمەنەو قەرەمووش کرایمەنەو لەناو ناوئەندەیل بریار یا دەزگایهیل کاریگەر دەولەت نییم و هەقەیلیمان دیار نییە، ئەیه لەلایگ، لەلایگ تریشەو کەسەیلیم هەن ئویشن ئیمە هەوہجە وە سەرکردایەتیگ دیریم گشتمان گردەو بکا.

گشت ئەیانەیش هیلیدەمان نامازە وە ئەزموون سیستم

هەووزایەتی بکەیم لەعراق و مەردمانیگ ئیچنە دویین ک هوز و تیرەیل دامەزریهید و شیخەیل کورد فەیلی، ک یەیش چشت تازە یگە لە رزەیلیمان، چوینکە ئەوانەک داوای سەرکردایەتی هوز کەن شمارەیان لەمەردم هوزەگە زیاترە جوور ئەوەک لە هەلوژاردنەیل ئی دویاخەر تەشریحە دیمنە ی لەبەغدا، ئەرا نمونە:

شمارەمان فرە زیاترە لە بریگ لەو لیستەیلە ک سەرکەفتن، وەل ئیمە چشتیگ جیوہجی نەکردیم دیار بوود، سالەیل و دەرفەتەیل فریگ لەکیسمان چی ئەرا ئەوەک بزانیم ک تویەنید نوینەرایەتیمان بکاو زیان خوہش ئەرامان دابین بکا لەوانەک وە شانازیەو ئویشن ئیمە فەیلییم.

کول و کولپ ئیمە توانای قورتاربوین لە مەسەلە ی رەگەزی و چینیایەتی ریشگدار نەیریم لەی عراقەو توانای ئەوہ نەیریم باوەر وە تیرۆریستیگ باریم ک خودی لەناوئاس مەردم بیتاوان نەتەفتیدەو.

وگورە ی قسەو باسیش، ناچار حکوومەت نەکردیمە داوای وەخشین بکا، وە بیدەنگییش ناچار هویچ کونسولخانە یگ عراقی نەکردیمە لەیان دووسیەیلیمان جوور هاوولاتیهیل یەکسان لەهەق وەل کەسەیل تر و بایدە یەیش لە هویرمان نەچوود ک خاوەن بریارەیل وە بەراورد وەل سوپای وەرپرسەیل و کارمەندەیل لەی عراقە فرە نین، ک بیگومان ئیسە ئیمە دویریم لەوەک هویر لەل کەن و باوەر وەپێ ئەیهرن، ئمجا خاستر ئەوسە یەکەمجار ریک بکەفیم و یەکەو بگرییم وەرچە ئەوەک داوا لەکەسەیل تر بکەیم وەلمانا بوون.

کوردەیل فەیلی تاکە ی هاوولاتی پلە دو بوون؟

جواد پۆلانی

جەناب وەزیر جواد قەردار
سلام و رحمتە خودا لەلیدان
من پرسیارەیل فرەییگ دیرم وەلی توانای
دەرخستنیان نەیاشتم لەوەختیگ جەناب
پایە ی وەرپرسیاریەتی داشتید، وەلی ئیسه
باوەرم ئەوسە ک توانای پرسیارکردن دیرم
لەلیدان وەتایبەت دوای وازهاوردندان لەو
پۆستەو دەسووپیکردن نویسانن ک یەیش
ئالشتکاریگ لەتی دوینم لەهەلوپێستان
ک ئەویش ئالشتکردن سروشتیە
لەناونی ئەوەک لەژێر فشار پایەگە بوی
و لەناونی ئەوەک قورتار بوی لە زەنجیر
رێککەفتنەیل و توانای نویسانن دیرید
و نازادو منیش پرسیارەگەم لەباوەت
ناسنامە ی کوردەیل فەیلیە. من خاس زانم
ک ئی دۆسیە کویەنەسەو زانم ک فرەییگ
لە لایەنەیل سیاسی پشتگووشی خستەو
تەنانەت جیوهجیکردن رینمایەیل سەرۆک
وەزیرەیلش لەی باوەتەو سەختەو بویەو
نازانم ئەراچە لەوەختیگ کوردیگ فەیلی
داوای شەهادە جنسیە ی عراقی ئەکا
نیشانە ی تاپبەتیگ ئەرای دیاری کەن
جوور هاوولاتی پلە دو یا لەوەختیگ ئالشت
ناسنامەگە ی ئەکاو رەسمەگە ی کویەنەسەو
رەسم منالییەو ئەخوازید تازەییەو بکا
بایەسە ئەو داواکاریە لەری کونسولخانە ی
دەرەکیەو ئەنجام بگریو دوای سالیگ
جوووا داواکاریەیل ئەیەیدەو وە پۆست یا
بەرید دیلۆماسی ئەرا وەپیداین ئەو ناسنامە
وگشت ئەوانەک داواکاری پێشکەش کردنە،
وەلی ناسنامە ی ئەو کورد فەیلیە لەتیان
نیەو دەرنبەجووود ئەرای؟ ئایا زولم لەیە
زیاتر چە بوود، جوور ئەمانەتیگ تاریخی
پرسیار لەلیدان کەم و چەوهری جوووادانم
ک ئایا واران رحمتە کە ی لەلیمان وارید،
وہەر حال فرە سوپاس ئەرادان.
د. سامان فەیلی.

ئێچنە بزائەم من زیاتر لە جاریگ ئەرا
سەرۆکایەتی وەزیرەیل نویسامە، وەلی
هویج بریار و جوووا یگ نەیاسەو، یەیش
لە وەختیگ ک دەستووور ئویشید گشت
عراقیەیل لە هەق و ئەرکەیل یەکسانن،
ئە ی دی لەوەرچە فەیلیەیل لە کەمترین
هەقەیلان ببەش کریەن؟ ئەراچە بەش

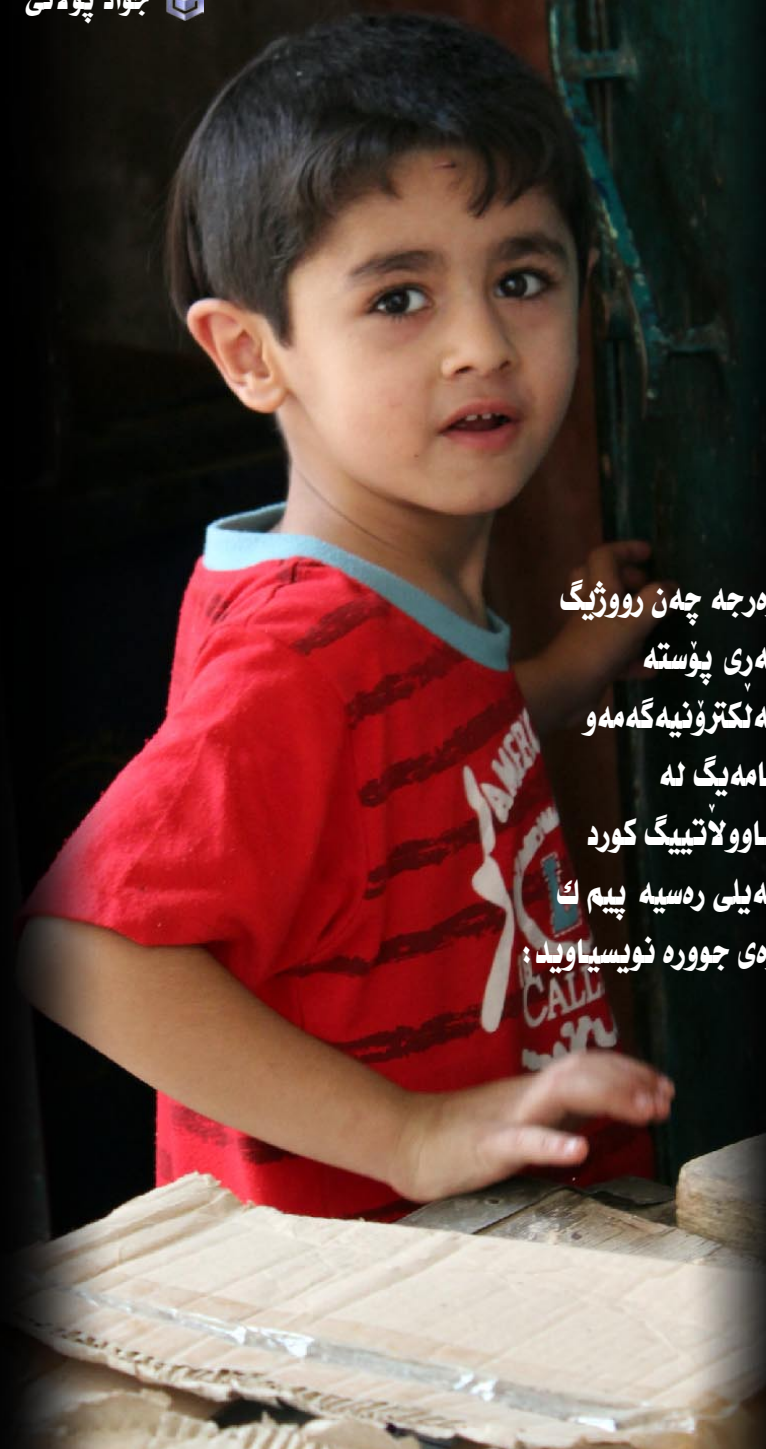
لە کورسیەیل پەرلەمان نەیرن جوور باقی
کەمینەیل تر ؟ ئەیەو دەییەها پرسیارەیل
تر، وەلی کی زەمانەت جووواداین خودی
ئەکاو ئاشکرا قسە ئەکاو عراقیەت فەیلیەیل
ئسبات ئەکا، ک ئیمە خاس زانیم کوردەیل
فەیلی لە عراقیەیل رەسەنن و خزمەت
فرەییگ پێشکەش کردنەسە ئی عراقە و
قوربانیەیل فرەییگیش ئەرای دانە و جی
ریز و حورمەتن. وەزە کوردەیل فەیلی
بایەسە خاسەو بگریەید وەبی دوپاخستن،
یەیش نەک تەنیا لە بوار هاوولاتیبوین،
بەلکوو وە قەرەبووکردنیان لەبان ئەو
هەمگە زەرەدەیلە ک وەپیان رەسیە لەلایەن
رژیم وەرینەو، بایەسە گشت ئەو مال
و مولکەیلانە ک وە زووور لەلیان زەفت
کریا ئەرایان باربەیدەو، بایەسە بریار یگ
لە بەرزترین دەسلاتەو دەرچووود ئەرا
راسەوکردن ئی بار سەختە ک لەتی ژین.
من وەگوورە ی پلەوپیایە ی خودم ک
لەوەختیگ وەزیر ناوخووی بویم، چەن
بریار یگ دەرکردم ئەرا راسەوکردن بار
کوردەیل فەیلی و لیژنە یگ لەی باوەتەو
دامەزرانم و ئەرا ماووی شەش مانگ
کار خووی ئەنجامدا، یەیش بیجگە دیدار
وەل سەرۆک هووزەیل و هاوولاتیەیل
و رووشنەویرەیل فەیلی. ئمجا دوای
لەیکەووداین گشت دۆسیەو یاسایەیل، ئی
لیژنە چەن رینمای یگ دەرکردو منیش
رازی بویم لەبانی جوور فرمان یگ
وەزارەتی و راویژکار یاساییش رازی بوی
لەبانی و هەر لەبان ئەو بنەمایشە ۱۲۵
هەزار عراقی لە کوردەیل فەیلی ناسنامەو
شەهادە ی عراقی وەرگرتن، وەلی مەسەلەگە
وئەواوی چارەسەر نەویەو بایەسە
چەویدیری بگریەید لەلایەن حکوومەتەو
ئەرا چارەسەرکردن کیشە ی کوردەیل فەیلی،
ئمجا ها لەهویرم هەر لەی باوەتەو یەکیگ
لە بریارەیل فەیلی نماز لەبان ناسنامەگە ی
کرد لەوەختی وەر یگرد، چوینکە بەلگە ی
نیشتماننەتی ئەرای هاتەو، ک یەیش هەق
رەوا یگەو لەلی وە زولم و بریار دیکتاتۆریەت
بیبەش کریا، ک یەیش جەخت لەو ئەکا
ک مەسەلە ی هاوولاتیبوین مەسەلە ی هەق و
ئەرکەیلە لەناونی هاوولاتی و نیشتمان.

چە ی بیدەنگیگ لە گووش کوردەیل فەیلی

ئسرا شاواز

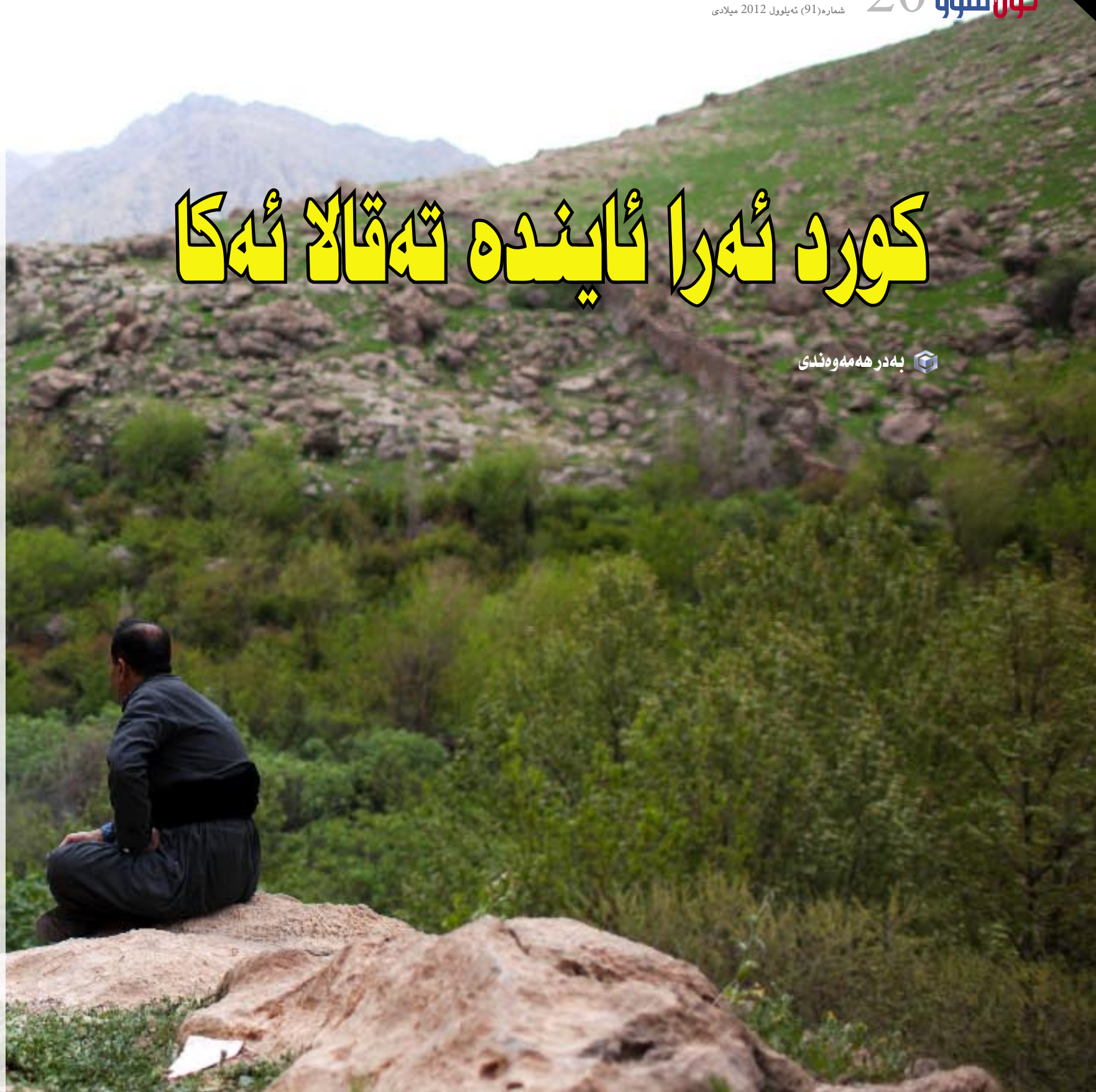
دوای ئی هەمگە سألەیل دروودەرکردن و غەریبی و مەینەتیە، لەکوردەیل
فەیلی پرسن چ چشتیگ ئەراد گرنگە؟ ئایا مەسەلە ی نابوووری و قەرەبووکردن
یا هاوردنەو ی مال و مولک یا پۆستیگ لە دەولەت لەجیای ئەو زولم و زووورە
ک لەلیدان کریاس و جوور هاوولاتی پلە دو دانریان لەعراق یا قەرەبووکردن
مەعنەو ی بیگومان وە رای من گشت ئی چشتەیلە گرنگە.
وەل ئەویشا ئیمە فرەجار قسە لەبان هاوردنەو ی هەق کوردەیل فەیلی ژنەفیم
وئەتایبەت لەدەم وەرپرسیارەیل و لایەنەیل، وەلی ئایا ئی لایەنەیل وەرپرسیارەیل
ئەرا هاوردنەو قەرەبووکردن کوردەیل فەیلی دانانە یا تەنیا قسەو هویج تر
لەوور وەدەسهاوردن دەنگ ئەرا خوویان لەنایندە. ئەوەک داوای قەرەبووکردن
و هەقەیل ئیمە ی کوردەیل فەیلی ئەکا، نازایەتی فرەییگ نیشان ئەیاد و زانید ک
چوین نەخشە دانناد ئەرا ژیان و نایندە ی، وەلی نازانید چوین و کە ی هەق کوردەیل
فەیلی ئەیەیدەو؟ ئادەمیزاد لەسەرەتا هویر لەو ئەکا ئەرا سوو چە بکا؟ ئمجا
وگوووری گەشت ئاسای یگ ئەرای دەرکەفید زویتر چە کریاگەو بایەسە چە ئەرا
نایندە بکا، هەر لەوور ئەویش خودی ئەرا ئەو کارە ئامادە ئەکا، دوای ئەویش
مەسەلەگە پەرە سینید ئەرا نەخشەناین سالیگ و دوپاخریش ئەرا سألەیل تر، ک
یەیش سەرەتای نەخشە ی ۲ ستراتیجیە، جوور فکەرەو کار کۆمپانیایەیل ک چوین
رکابەری لەبان داناین نەخشەیل کەن جوور نەخشە ئەرا ۱۰ سال و ۵۰ سال و ۵۰۰
سال نایندە، ک دی نازانیم چەن سال تر مەندگە کوردەیل فەیلی هەقەیل خوویان
وەر یگرن؟
باسکردنمان لەبان نەخشەناین تەنیا مەرمانمان لەو لایەنەیلە نییە ک داوای
هەقەیلیمان کەن، بەلکوو ئەرا روولەیل پیکهاتەگەمانە ک جی داخە وەبی ئامانج
دیاریکریاگ ژینە وەبی نەخشەناین ئاشکرایگ ئەرا نایندە جوور ئەوەک دەس لە
خوویان شووردنەو کەسەیل تر نەخشە ئەرایان دانەناد، ک یەیش ئیچنە هویرەو لەلی
کریەید ک بەرزەوهندی خودیە لەبان شان ئیمەو لەهساو بەرزەوهندی ئیمە بەرزەو
بوون و دی نازانیم دوپاخەرگە ی چە بوود. راسە هەر یەکیگ لە ئیمە جار جاریگ
وئەختی لەمال دەرچووود یا لەشوون کارکردنی دەرچووود و روی ئەکادە جادەو
کویچەو لەشوونیکەو ئەرا شوونیک تر، نازانید وەرەو کاملا چووود و پرسیارەیل
فرەییگ لەلای جەمەو بوودو هویج جوووا یگ ئەرایان نەیرید، ئمجا لەوور خوویەو
ئویشید ئایا بچمەو ئەرا مال یا بچم ئەرا لای رەفییقەگەم؟ ئەرا ئی کارە هەلوژانم؟
ئەرا سەبر لەبانی بکەم؟ من ئەراچە هامە ئێرە؟ ئەرا ئی هەمگە زولم و ستەمە
لەلیمان کریا؟ گشت ئەیانە پرسیارن و فرەجار جووواداینان زەحمەتە. وەلی هەر
ئی پرسیارەیلە گام وەپیمان نەن وەرەو پەیاکردن چارەسەر و نەخشەناین و چپانن
لەگووش گشت کوردیگ فەیلی ک ئەو هەول و تەقلا یەیلە ک وەرپرسیارەیل ئەینە ی
تەنیا لەوور دەسکەفتن مەرمانەیلانە وەبی شیوەکردن ئاشکرا، ئمجا نەخشە یگ
ئەرا ژیان دابنە تا وەپی برەسیدە گشت هەقەیلەو ری مەیه کەسیگ تر نەخشە
ئەراد بناد، چوینکە جوور کوور وەپید ئەیەید وەبی رینمای ی و رینیشاندەر وە راس
و چەپا ئەواددە و نازانید وەرەو کوورە ئەچید.

وەرچە چەن رووژ یگ
لەری پۆستە
ئەلکترۆنیەگە مەو
نامە یگ لە
هاوولاتی یگ کورد
فەیلی رەسیە ییم ک
وہ ی جوورە نویسیاوید

كورد ئۇرا ئايندە تەقالا ئۇكا

بەدر شەھەۋەندى

جار جاريگ مەسەلەى ناوبردن دەولەت كوردى ژنەفيم و باسى ئەكرىھيد، وەل ئەوھيشا چەن جاريگ مېدياھيل جەھانى باس ئى مەسەلە كرنە، تا ئەوھ بوى لە شووبات گوزەھيشتە مەسعود بارزانى سەرۆك ھەرېم كوردستان لەوتاريگى وت: خوەدان نامادە بکەن ئەرا ئايندەھيگ خاستر.

ئەو ليدوانيشە لەلای بەشېگ لە چەودېرھيل ئېچنە خوەنرېھيدەو ك بارزانى مەرامى ئاشکراکردن سەرودخوھىي كوردستان بوھ. لەروى ياسايېھو خەلك كوردستان توپەنن بربار لە ھەق چارەنوئيس خوەيان بيەن، ك ھەرچەنى لە دەستوور عراق وە تەواوى نامازە وەو ھەقە نەكرىاگە.

نورى مالكى سەرۆك وەزيرھيل عراق لە ليدوانىگ ئەرا رووژنامەى عوكاز سعوى، قسە لەباوەت مەسەلەى كورد كرد و ئاشكراى كردو وت: خاستر ئەوھسە كورد لە چوارچېوھى عراق بېمېنيدەو، چوئىكە ئەوان بەشدارن لەداھات عراق و ئەوھك لەعراق ئەرايان ھاتگەسە دەس ئەرا كورد لەولتەھيل تر جوور توركيوا ئيران و سوريا نيابيدە دەس.

لە جوواو ئەو ليدوانيشە قسەكەر لېست ھاوپەيمانى كوردستان لە پەرلەمان عراق ئاشكراى كرد ك كورد وە خەبات خوھى ئەو ھەقەھيلە ھاوردگەسە دەس و نەخشيش داشتگە لە وەدېھاوردن عراق فيدرالى و دەسكەفتن ئەو ھەقەھيل كوردە لەشوون خەبات و قوربانىھيل فرھيگ مللەت كورد ھاتگەسە دى و ئەو ھەقەھيليشە لەبان ھساو ھويچ پېكھاتەھيگ تر عراق نېيە.

قسەكەر وەناو ھاوپەيمانى باس لەوھيشا كرد و وت: راسە كورد لەو ولتەھيلە نەرسېنەسە ھەقەھيل خوەيان، وەلى بېدەنگېش نەنېشتنە و لەخەبات خوەيان وەردەوامن ئەرا وەدەسھاوردن گشت ھەقەھيليان. وەل ئەوھيشا وت: مەگەر ئەوھ مالكى نېيە بربار ئەھاد ھەرېم كوردستان سەرودخوھى بوود يا نەود، يا دەسنېشان ئەوھ بكا چە ھا لەبەرژەوھندى كورد و چە خراوھ ئەراى، چوئىكە خەلك كوردستان خوەيان بربار لەباوەت ھەق چارەنوئيسان ئەيەن.

ئەو جوورە ليدوانەھيلە جوورېگە لە دەسوھرداين لە ھەق مەردم كوردستان. پروفېسسورېگ زانستەھيل سىياسى لە زانكوؤ فېرچىنباى ئەمريكا كتاويگ وەناو "سېگوشەى كېشەدار" نويساگە ك تايبەتە وە مەسەلەى ئەمريكاو ئسرائيل و توركيوا باوھرى ئەوھسە ك لە چەن سال ئايندە ھەرېم كوردستان لە عراق فيدرال جياوھ بوود و سەرودخوھى ئەدى.

ويليام بى كواندېت، نامازە وە پەلامار ئەمريكا كردگە ئەرا بان عراق و مەترسى دروسبوون دەولەتېگ كوردى دېرېد و ئوېشېد وەباوھر من كورد لەھەرېم كوردستان ئەخوازن لە عراق فيدرال جياوھ بوون، چوئىكە خاوەن ئالا، پەرلەمان، حكومەت و سەرۆك خوەيانن، ھەر لەوھر ئەوھيش لەچەن سال ئايندە توپەنن جياوھ بوون و سەرودخوھىي خوەيان ئاشكرا بکەن.

رووژنامەى ئەنتەرناشيونال بەرېتانيئېش نامازە وە ئەوھ كرد ك، كورد مللەت گەورايگن و تائيسە دەولەت تايبەت وە خوەيان نەپرن. ئەو رووژنامە يەھش ئاشكرا كرد ك ۴۵ مليوئن كورد دابەش بوئەسە بان ھەرچوار ولات عراق و ئيران و توركيوا سوريوا بربېگ شوون تر جوور ئەرمېنياو ئازەربايجان. وەل ئەوھيشا باس لەوھ كردگە ك ئەو چوار دەولەتە وەرجە سەد سال گوزەھيشتە سىياسەت جياكارى كلتوورى وەرانوھر وەكورد پەپرەو كرنەو يەھش بوېسە ماپەى سەرھەلداين چەنەھا شوورش و راپەرېن كوردى لەو ولتەھيلە، ك وە تونى سەرکوت كرىانە.

ئەجا ئەگەر تەماشاي ئەو رووژنامە بکەيم باس لەوھيشا كردگە ك لە توركيوا رى وە كورد نەدرياگە وە زووان كوردى قسە بكاو لە ئيرانيش قەھپەغەس ناو كوردى بنەنە قەى منالەھيليان. يەھش بېجگە ستەم وەدەسھاوردن كارو شوون نېشتەجىبوون. لە سوريائيش وە بوونەى كووچكېردن زوورمیان ئەرا توركيوا شمارەى كورد لە سوريا لەچەو ولتەھيل تر كەمەو لەوھرجە نزېكەى نېم سەدە ھەزاران لەليان لەھەق رەگەزنامە بېبەش كرد و ھەق ھەلوژاردن و گەشتكردن ئەرا دەھشت نەھياشتن.

ماوھيگ وەرجە ئيسەھيش ھەسەن عەلەوى توپژەر و سىياسەتمەدار عراقى لە قسەو باسېگى ئەوھ خستەروى ك وەزە ئيسە گونجياگە ئەرا ئاشكراکردن دەولەت كوردى و وەخت ئەوھيش ھاتگە مللەت كورد داواى ھەق چارەنوئيس خوھى بكا، چوئىكە وە قسەى ناوبرياگ ئيسە ولتەھيل ھاوساى عراق گشتيان خەريكن وە كېشەى ناوخوھىيەو، ئەرا تموونە: ئيران ئيسە نېھچوودە ھويچ جەنگېگەو، چوئىكە بەرنامە ناوھكىگەى تەواو نەوھيوە توركيائيش خەريك پروزەى دەولەت عوسمانىە ك ئەخوازى لەشوون رميان رژېم سوريا ئەو پروژە وە فەرمى ئاشكرا بكاو بەغدايش ئيسە خەريك كېشەھيل ناوخوھىي عراقە.

ئەو سىياسەتمەدارە يەھش خستەروى ك ئېرنگە بار گونجياگېگە ئەرا ئەوھك ئاشكراى دەولەت كوردى بکريەيد، چوئىكە بار ئايندە ئەرا ئى مەسەلەو باوھتە روى لە خراوبوون ئەكاو ئەنجامداين ئى جوورە مەسەلەھيگ سەختەرەو بوود. وەل ئەوھيشا وت: زويتر لە وەختەھيل گوزەھيشتە كورد نەتوېنەنستگە نەف لە چەنەھا ھەل وەربگرېد ك ھاتگەسە وەردەسيان ئەرا ئاشكراکردن قەوارەھيگ تايبەت وە خوەيان، ئەوھيش لەوھر نەوين يەكەوگردن نېشتمانى لە ناونيان.

عەلەوى لەھەمان وەخت قسەى رەھينگېش كرد و وت: داواکردن ھەق چارەنوئيس ئەرا كوردو دروسكردن دەولەت كورد ئەگەر چەواشەى دەستوورە، ئەى ئەراچە لاپەنەھيل عراقى ناپەنە تەنگ داواكارىھيل كوردو رېككەفتنەھيل جيوھجى ناكەن؟ ھەر لەوھر ئەوھيش داواکردن دەولەت كوردى ھەقيگ ياسايېھ.

هویر نهتهوهیسی کورد

جهوههر مپرزنا

لهی باوته تویهنیم بویسیم نهتهوهی کورد وه میژوو و دولهت بووده کویهنترین نهتهوه له بان زهوی، وهل نهوهیسا تویهنیم وه فهقیرترین نهتهوه تاریفی بکهیم ک هیمان نه ولاتیگ دیریدو نهیش ههقهیلی دسهوهر کریانه.

وهل نهو میژوو کویهنه ک نهتهوهگه مان دیریدی، ههر له سالهیل کویهن تا ئیسهیش وهردهوام ههر خهریک راپهرین و خهبات و ههول و تهفلا بویه و تهناهت سالهیلیگیش حوکمران بویه و حکوومهت داشتگه و یهکیگیش له وانه شه دادیهیل بوین ک نهو حکوومهته له سال 1951 زایینی پیکهات کهفتویده ناوئی نازمه ربایجان و ئیران، ک یهیش یهکهمین حکوومهت کوردی بوی له شوون رمیان ماددهیل.

نهتهوهی کورد میژوو کویهنیگ دیرید له روی جمشتهیلی و ههر له سهرده مهیل کویهنه و هویر له سهروه خوویی و پیکهاوردن حکوومهت کردگه و نهو ئامانجیسه وه تهواوکه ر کیشیهیل خودی و دلنیا بوین له

گهشه و دسهوه ربوین ههقهیل خودی زانستگه. لهوهر وجود فشار فرهیگ ، ک سالهیل دویرو دریزیگ هاتگهسه بان نهتهوهی کورد، داگیرکه رهیل گشتیان یهک له شوون یهک ژیان ملهت کورد تویس ئاوارهیی و بهدبهختی و مالویرانی کردنه و دهسلات خودیان چهسپانه و دالگهیل مان سیهپووش کردنه و چارهنویس ههزاران له روولهیل کوردمان نادیار کردنه و ئیسهیش مهزارهیلان دیار نییه.

ئیمه نهگه ته ماشایگ گوزهیشته بکهیم، مهحاله رووژگاریگ خوش هاتویده تویس مان، ولاتهیل داگیرکه ر بیجگه کوشتن و برین و داگیرکردن تهناهت هانه هویر نهوهیش هویر و کهسایهتی و دین و زوواتمانیش له لیمان زهفت بکهن و له ناوی بوهن، وهلی نیهوه هه میسه تاوانهیل بجهیمنه مل دوشمن، چونکه فره جاریش وهی ئهوهک خودمان بزانیم لهو پرۆسهی داگیرکاریه دسه میهتیا نیهیم، نهویش تا نهو راده ک منالهیل مان فره جار له قسهکردن وه زووان کوردی

شهرم بکهن و فیشر وه زووان بیگانه قسه بکهن یا دوینید وه وهکارهاوردن وشهیل بیگانه هس وه ئارامی و دلنیا یی کهن له وهختیگ تیگهلی کهنه ناو زووانه کوردیهگه و قسه وهی کهن.

وهل نهوهیسا دوینیم جنگهیل رهسهن نهتهوهگه مان وه رادهی فرهیگ فهرامووش کریاگه و تهنا مهگه ر له بوونهیگ بکریه نه وهر، له پیره بیگانه هوچ دهوریگ نه پیرید، بهلکوو خودمان دسهپیشخه ریم و هس نهتهوایه تیمان کره و بویه، بیجگه نهوهیش منالهیل مان ک ئومید نایندهی نهتهوهگه مان پهروه دهیگ کوردانه ناکریه ن و تهناهت نهگه ر داوایش له لیان بکهیم که میگ باس نهتهوایهتی کورد ئه رمان بکهن، نهوه بیگومان لهو لایه نه و چشت که میگ زانن و فره جاریش لهو چشته یلیشه ک هوکاره کریانه لهلی نافعمن، مانای نهوهسه وهختیگ وهو بهدبهختیه زانیم ک کاریگه ری خراویگ له بان نایندهی نهتهوهگه مان داشتگه و هس وه ئالشتکارییگ خراو کهیم.

نهتهوهی کورد
میژوو کویه نیگ
دیرید له روی
جمشته یلی و ههر
له سهرده مهیل
کویه نه و هویر له
سهروه خوویی
و پیکهاوردن
حکوومهت
کردگه و نهو
ئامانجیسه
وه تهواوکه ر
کیشیهیل خودی
و دلنیا بوین
له گه شه و
دسهوه ربوین
ههقهیل خودی
زانستگه.

لہوختیگ مہردم ئهخوازن ئه و هوال و رویداگیل چواردهوریان بزائن، روی کهنه رووژنامهی چاپکریاک جوور هووکاریگ ک هیمان وجود دیریڈ لهجههان، وعتایبعت تهنیا هووکاریگ بوی ک وجود داشت ودرجه پهیاوبوین هووکاریل رھسانن دوینریاک و ژنهفیاگ ک زیاتر رھواجه لهی رووژگارھیله جوور رادیو و کهنالهیل ئاسمانی، ک مہردم ئهرا سالهیل دویرودریژگ مهیل خوندننهوهی رووژنامهیل قاقهزین داشتن وهل خواردن فنجانیک قاوه یا پیالهیک چای لهوخت ناشتاکردن.

بیگومان شیواز خوندننهوه لهکھسیگ ئهرا کھسیگ تر جیاوازه، بریگ لهلیان مهیل خوندننهوهی رووژنامهی قاقهزین دیرن و دووس دیرن لاپهړهیل قاقهز بیهنه یهکا، وهل بریگ تر دووس رووژنامهی ئهلکترؤنی دیرن و گهردین لهناو مالپهړ ههوالهیل کهن لهبان توور ئهنتهرنیت، وه جووریگ ک گهردین رووژانه لهناو رووژنامهی ئهلکترؤنی بویهسه بهشیگ گرنگ و بنهړهتی له ژیانین و توانای دھسوداری نهیرن.

لهیره دوینیم حالتهگه ئالشت بوی لهشوون هاتن تهکنؤلؤجیو هووکاریل تازه له جههان پان و وهرین، ئمجا رووژنامهی ئهلکترؤنی لهبان توور ئهنتهرنیت بویه هووکار بتهو مهیلیکشان خونهوار و رووشنهویر لهی سالهیل دوپاخره وعتایبعت لهشوون بلاوکردننهوهی ههوال و رویداگیل ههلهپهله لهجههان، ک یهیش بویه هووکار ئهرا دھسکهفتن زانیاری گورج لهچپای ئهوهک 24 سهعات چهوهی بکا ئهرا خوندننهوهی ههوالهیل له رووژنامهی قاقهزین و چاپکریاک.

ئمجا لهوهر پهړهسھندن گورج جههان رووژنامهی ئهلکترؤنی، فرانسیس گوری ودریہوبهړ گشتی ریکخریاک جههانی فکری پیشیبینی کھمهوکردن و نھمھندن رووژنامهی قاقهزین ئهکا لهجههان لهسال(2040)وه یهکجاری، یهیش وھگووهری زانست خوهی لهروی لهیهکھوداین تازه، وهل وهل ئهوهیشا پیشیبینی ئهکا ک رووژنامهی قاقهزین له ولاتھیل یهکگرتگ ئهمریکا ئهرا سال(2017) گوما بوود، یهیش مانای ئهوهسه رووژنامهیل چاپکریاک تا چھن سالیک تر وجود نھمیندو ری ئهرا رووژنامهی ئهلکترؤنی واز بکا.

وهلی هیمان تانیسهیش رووژنامهی قاقهزین له کوومهلگایهیل عهړهبی نهخش و کاریگھری گھورایگ دیریڈ لهمهیدان رھسانن، یهیش لهوختیگه ک هیمان بهش فرھیک مہردم توانای وھکارھوردن ئهنتهرنیت نهیرن وعتایبعت گھورا سالهیل ک وھکارھوردن هووکاریل تهکنؤلؤجی و چشتهیل تازه سهخته لهلایان، یهیش بیجگه ئهو خیزانهیل ک توانای خھرج بهشاریکردن له توور ئهنتهرنیت نهیرن.

ھھر لهوهر ئهوهیش وهل سسی رھسین تهکنؤلؤجیای تازه ئهرا جههان عهړهبی، پیشنیار ئهوه کریهید ک تا سال 2040 ئی رووژنامهی قاقهزینھ بمینید. رھسانن یا میدیایش جوور بواریل تر ک دھولهتهیل عهړهبی جیاوازن لهل وهل دھولهتهیل تر جههان ک تهکنؤلؤجیا لهتیان پهړه سھندگه وھشوهی گورج و فرھیک، ھھر لهوهر ئهوهیش چشتیگ نییه مهحال بوود لهسایهی ئی شوورشهیل ئهلکترؤنیه ک جیاوازه له شوورشهیل وھھار عهړهبی سهړلیشیویاگه...!!

ژن و رھسانن

نهقین عهزیز

کوومهلگا، چوینکه مللھت کورد تهنیا نھتھوهیگه ک وھردھوام کھفتگھسه ژیر کاریگھری فھرھنگ و کلتوور نھتھوهیل تر، ک ئمروو مہردم کوردمان لهو دید و ئهراي چینهیله و ناسنامھی نھتھوهی لهیهکھو ئهیهن. وهل ئهوهیشا له کهنالهیل رھسانن دیاره تانیسه کھسیگ شارھزاو فیمینیزم نهیریم تا نوینھرایهتی کیشھی ژنهیل بکا.

لهیره کیشھی ژن فرھ لهوه گھوراتر دوینیم ک له دھزگایهیل رھسانن باسی کریهید. دھزگایهیل رھسانن هوچ وھختیگ جوور دروسکریاگیگ سهړوھخوهی تهماشای ژن ناکھن، بهلکوو وه چهواشهوه وجود ژن مھرزدار کریاگه و پهیوھس کریاسه پیاووه ک له هھمان وھخت تهشبیهی جوور کالایگ کریاگه.

ئیمه وھختی قسه لهبان ئازادی ژنهیل کھیم له کوومهلگا، مهسهلهی چهو لهچهوبرین فھرھنگ خوھرئاوایی نییه، بهلکوو پاداگردن ژنهیل لهبان ئهوهسه ک ژنیش جوور پیاو له کوومهلگا دروسکریاک یا مھخلووقیگ سهړوھخوهیوہ بایهد وه چهو کھمهو تهماشا نھکریهیدو کهنالهیل رھسانن ئی راسیه بزائن.

ئیمه هوچ وھختیگ ئهو چشتهیله ک وجود دیرن یا ئهو کیشھیله ک تاییبعتن وه ژنهیل، نھختیمنهسهی ژیر پرس ئهوهک بنهړت ئی کیشھ له چهوه هاتگه و ئهراچه ئیچنه وهی هاتگه و بایهد چه بکریهید ئهرا ئهوهک بتویه نیم چارھسر ئهرا ئی کیشھ بوینیمنهو؟

ئیه یهکیگه لهو بنهمایهیله ک نھزریهی سیاست فیمینیزم کار لهبانی ئهکا، ھھر لهوهر ئهوهیش دھرئھنجام ئی مهسهله لهوهر ئهوهک دھزگایهیل رھسانن کار ئهرا مهسهلهی ژنهیل بکن، دوینید وه چهواشهوه لهری کهنالهیل رھساننهو هھنهکی وه ئهقل ژنهیل کھن. ئیمه هایمنه بان ئهو باوهره ک رھسانن کوردی لهدهیشت ئیرادهی ژنهیل کار لهبان مهسهلهی ژن ئهکا. ئایا لهوهرچه بایهد ژنهیل یهکسر جوور هھرھشیگ ئهرا ناسنامھی کوردبوین لهیهکھو بدریهن، ک لھراسی مهسهلهی کؤنترؤل لھش و ئهقل ژنهیل پهیوھندی وه ناسنامھی نھتھوهی نهیرید، بهلکوو پهیوھندی وه هویر پیواسالاری دیریڈ له کوومهلگای کوردھواری، ئهیانه بریگ هویرو ئهراي چینن ک مہردم دروی کردنه لهژیر کاریگھری مللهتهیل تر له

ئایا ژنهیل لهدهیشت پیاوھیل وجود دیرن؟ باوهرم ئهوهسه ک باسکردن کیشھی ژنهیل له کهنالهیل رھسانن ماناو گرنگی بهخشین تهواویگ نهیرید له مهسهلهگه، چوینکه فرھجار باسهیل شیوازیگ چهواشهکارانه ها لهتیان وھگوورھئ و ئهو شیواز کوومهلگا ک لهبان مهسهلهی ژنهیل قسه کھن و دوپاخر وه ئاکامیگ لیخنرا ئهوهنھئ، ھھر لهوهر ئهوهیش ئیچنه نییه لهلامان ک رھسانن کوردی وه شیوهیگ زانستی و خاس گرنگی داویدھ مهسهلهی ژنهیل وعتایبعت تهلهفریژنهیل.

شایهد جارجاریگ تهوهر و باوھت له رووژنامهیل بکھفیدھ ودرچهو ک ئهیانهیش پهیوھندی وه ئهوه دیرن ک کی و لهکام دیدھو جوووا ئهو پرسیارھیله ئهدریهدھو، ک جی داخه ئمروو ژنهیل له کوردستان و تھنانهت ئهوانهک هانه دهیشت کوردستانیش خالیین له هووشیاری فیمینیزم و ھھر له کوومهلگای ئیمهیش گومان لهوه کریهید ک کیشھی ژنهیل چارھسر کریاوید، ژن کورد تا ئیسه نھتویه نھستگه وھگورھئ سیاست فیمینیزم کیشھگی یهکلاوه بکا وھرانوهر وھدهسلھات پیواسالاری له کوومهلگا.

گومبوین رووژنامهی قاقهزین!

عهلی وهحید عهبوئی

نهو غه له تپله ك

بوونه مایه ی

له ده سداین نه زره ته یلمان

ریناس سائج

بیگومان له ژيان همر يه کيگ له نيمه ی ناده ميزاد، نه زره ت جيايا ديريدو همر نه زره تيگيش وه ری و شيوازيگ له شه که تی و هه ولداين نه يه يده دی، وه لی له هه مان وهخت تويش غه له تپليگ نه يه يم ك بوونه ريگر له وهديهاوردن نه زره ته يلمان و جار جاريگيش بووده مایه ی له ده سداین نه زره ته یل.

نمجا له يره تويه نيم پريگ لهو هووکاره يله ده سنيشان بکه يم، جوور:

★ شيوان نه زره ت مه ردمان تر: له وهختيگ نيمه ره شين بويمن وه رانوه ر هاتنه دی نه زره ت مه ردمان تر، نه وه دوينيد وه شيوه ی خراويگ کار نه کاده بان نه زره ته یل خوه مان، همر له وهر نه وه يش بايه د نه را نه زره ته یل خوه مان بزيه يم له جياي نه وه ك له وهر خاتر شيوان نه زره ت مه ردمن ده ور وه بزيه يم.

★ بی توانایی: گه وراترين کيشه له وهخت هه ولداين نه را وهديهاوردن نه زره ته یل، بی تواناييه. نه ويش له وهختيگ ك تاك توانای كه مه مو بوود له ناست نه و داواكاره يله ك نه يه يده وه رده می له وهخت ته قالا كړدن نه را وهديها تان نه زره ته یلي، همر له وهر نه وه يش بايه د وه رده وام بويمن له بان هه ولداين و هوچ وهختيگ ناؤميد نه ويمن. چوینکه مومکن له مه حال پرسى له کووره ژيه يد؟ مه حال جوواوی داو وت: له نه زره ت كه سه يل بی توانا

ژيه م.

★ نه زانين نه زره ته یل همر له بنه ماوه: په يش وهختيگه ك ههم خوه مان و هه ميش مه ردمن هه له خه له تني م وه نه وه ك نه زره تيگ ديريم و ته قالا نه را ی كه يم، وه لی نووريد له بنه ماوه نه زانيم نه زره ت چه س، جوور نه وه ك نه نيس مه نسور ئويشيد: سه ركه فتند پشت به سيده نه زره ته يلد، وه لی نه ك نه زره ت وهختي ل خه م، به لكوو نه زره ت وه ناگا.

★ گومبوين نازايه تی نه زره ت: نووريد نيمه نه زره ته يلمان له ده س نه يه يم له وهخت ته قالا كړدنمان نه را وهديهاوردنمان، ك نه ويش له وهر گومبوين نازايه تی نه را وه رده وامبوين نه زره ته يلمان. نمجا والت دي زنی ئويشيد: تويه نريه يد گشت نه زره ته يلمان بايه د دی نه گهر نازايه تی داشتویم نه را وه رده وامبوين.

★ وسيان له وهر خاتر كه سه يليگ تا نه زره ته يلمان بانه دی: فره جار هه س دوينيد كه فيمنه نه و غه له ته ك نه زره ته يلمان وسنيمن له وهر خاتر كه سه يليگ له ژيانمان، ك بيگومان په يش بووده مایه ی وسيان و له کيس چين نه زره ته يلمان.

همر له وهر نه وه يش بايه د وه رده وام ته قالا نه را وهديهاوردن نه زره ته يلد بکه يد ك هه رچه نی وه ته ني اي ش بويد، چوینکه جوور نه وه ك ناشكراس نه گهر كه سيگ نه زره ت نه ياشت نه وه خوه شی و مانای ژيانيش نه زانيد.

وه سه ر خوه د تا بره سيد!!

هيو ا بلباس

نه گهر نيمه وه ديد نانه هميه ته و ته ماشای ناو نيشانه گه بکه يم، بيگومان جوور قسه يگ بی ماناو ناواقي كه فيده وه رچه ومان، وه لی راسيه يل نه وه نيشان نه يه ن ك نيمه هه رچه نی په واش و نارام بويمن زياتر سه ركه فتن له كار هيلمان مسؤگهر كه يم.

گرنگی ئی باسيشه ها له وه ك مه ردمن وه گشتی وهختيگ بخوازن نه رك خواستيگ نه نجام بيه ن يا نامانچ گرنگيگ بارنه ده س، هه ول نه يه ن وه گشت توانايگه و هه له په له بکه ن و ماوه ی نه نجام داينه گه كوله و بکه ن، ك نه ويش وه هساو خوه يان تا زوی بره سنه مه رام و دليان ساکن بوود.

وه لی دوينيم له ناکام ئی هه له په له كړدن و زوور له خوه يكر دنه ناچار بوون و له كووتايي ش وهخت زيايه يگ خه رج بکه ن نه را راسه و كړدن و خاسه و كړدن نه و غه له ت و كه م و كوريه يله ك وه بوونه ی هه له په له كړدنه و هاتگه سه تويشيان، نمجا دوينيد وه بان نه و هه ول و ته قلايشه قه ر زداري ش بوون.

باس كه ن و ئويش: رووژيگ له رووژان وينه كيش ناو داريگ چيني (شو يونگ) له سه ده ی ۱۷ برياردا سه ردان شاروچكه يگ بكا له و ده س ئاو، دوياخر وهختی سوار كه شتيه گه بوی و پرسى له كه شتيوانه گه ئايا زوی ره سيمنه جی، چوینکه نه و شاره وه رچه نيمه ی شه و به سيه يد. وهختی كه شتيوانه گه ته ماشای كړد ك جنگ و كتاوه يلی وه پاکی پيچيانه سه و، وت: به لی زويتر ره سيد نه گهر فره وه گورچي ری نه كه يد! نمجا وهختی كه شتيه گه ره سيه كنار ناوه گه تيه ريكييگ بال كيشا بان شاروچكه گه و (شو يونگ) ترسيا قاپی شار بووه سن و نه ويش بووده شكار وه رده س ريگرو چه ته، همر له وهر نه وه يش فره وه هه له په له ری كړيد، نمجا له ناکاو نه و په ته ك جنگه يلی وه يی به ساويد برياو گشت جنگ و كتاوه يلی په رش و بلاوه و بوينه زهوی ، نه ويش ناچار ده س كړده گرده و كړدنمان و دوباره پيچاره يانه و، وه لی له ناکام نه و كار ه دوياكه فتن و تا ره سيه شار ته ماشا كړد ده روازه يل شار به سيانه، دی له و وهخته و (شو يونگ) ره سيه نه و باوهره ك فره جار هه له په له كړدن له به رزه وهندی وهخت نييه و به لكوو هووكار يگيشه نه را دروس كړدن كيشه و گره تيش.

كه سه يليگ هه ن ئيچه زانن نرخ وهخت وه نه وه سه ك كار هيليان وه هه له په له نه نجام بيه ن وه بی نه وه ك هويرو بکه ن، وه لی له راسی نرخ وهخت نه وه سه ك به شيگی نه را به رنامه و پلاننانين ته رخان بکريه يد تا تويش شه که ست نايو له ده رنه نجام كار هيلد په شيمانه و نه ويد.

هەسۆیدی دەردیگ دوێاکەفتن کوومەلایەتیە

نامینە خان

ئەو دەر دەهیل دەروینیە ک روی کەنە ئادەمیزادو ریشگ لە دەروینی کۆتن فرەن، بریگ لەلیان تەنیا کاریگەری خراو لەبان خاوەنەگە ی دیرن و بریگیشی کاریگەری دیرن لەبان مەردم دەورەر.

شایەت کەسەیلگ بویشن باوهر وهی چشتە نەیریم، وهلی لەراسی ئەیه چشتیگ واقعی کوومەلگامانەو هەر وهو هووکاریشەو فرەکەس ئارامی دەروینی لەدەسدانەو چەنەها جوور ناخووشی و ناکووکی لەلی کەفیدەو، ک گشتیشی لە نەفامی و بی باوهریەو دروس بوود، ئەگەر ئادەمیزاد خووی لەلی مقەیهت نەگا و چارەسەری نەگا، ئەو بیگومان ریشگ لە دەروین و کەسایەتی و ئاسوودەیی کۆتن.

فرە ئەللاجەویە ک زوورم مەردم حەسۆیدی وه کەسەیل تر بەن و قسەمت خودایی لە هویریان نەمەندگەو باوهریان وهی نەمەندگەو هویر لەو ناکەن ک

خوویان چە دیرن و مەردم نەیرنە ی؟ تەنیا هانە هویر ئەو ک خوویان ئەو چشتەیلە نەیرن ک کەسەیلگ تر دیرنە ی.

کەم کەس تەماشای خوار خووی ئەگا، بگر وه یەیشەو رازی نیەون، بەلکوو ئی گریە دەروینیە پال وهپیانەو ئەناد ئەرا دوشمنایەتیکردن و زەرەدداین ئەو کەسە ک حەسۆیدی وهی بریگە. ئەجا وه یەیش شیرازی کوومەلگا وەرەو شیویان جوود.

هوێج کەسیگ نیەکریەید بوودە کوپی کەسیگ تر، ئادەمیزاد بایەد دویر لەلی بفامیدو بزانی ک هوێج لەو چشتەیلە تا سەر نییه.

جوورەیل حەسۆیدی فرەن، لەوانەیش: حەسۆیدی بردن وه پویل و مولک و جنگ و ئۆتۆمۆبیل و دوکان و مال و کەلپەل و جوور تریش هەس ک حەسۆیدی بردنە لە جوانی، زانین، توانا، هەلکەفتەیی، دەسلات، پلەوپایە،

باوهرنامە، بەهرە ی جووراو جوور، هویر و شیواز زیان...هتد.

ئەجا ئیمە شایەت فریگ لەلیمان کەم تا فرە بەشیگ لە دەرد و بەلای دەروینی داشتویم و سەعاتیگ تەماشای خوومان نەکردیمەو نەزانستیمە ک کوشک ئاسوودەیی دەروینمان وەرەو رمیان جوود.

هەر لەوهر ئەویش و جوود ئی جوورە باوهرت و نويسانتهیلگ ئەرا مەردم کوومەلگا وه گرنگ و ئەهمیەتدار زانیم

و لەهەمان وەخت قانجاز وه کەسەیل فریگیش رەسنید و هەووجە وه ئەویش دیریم مانای ئاسوودەیی راسکانی بزانییم، ک هەرچەنی لە کەسیگەو ئەرا کەسیگ تر ئی گوزارشە جیاوازی دیرید، وهلی ئی جوورە باوهرتەیلگ بیلا دەروازەیلگ بوود ئەرا نويسەرەیل تر رووشنوپور ک نامازتە وه گشت دەر دەیل کوومەلایەتی بەکن ک کاریگەری خاصیگ دیرید لە ناینده.

وهدەسگرتن دەسکەفتیگ لەلی کەفیدەو ک مەرج نییه پویل بوود، بەلکوو هەر چشتیگ تر لە جیای پویلش بوود هەر وه ئاکام ئەو دەلیله زاننە ی.

یەیش لە میرات کوردهواری و لە پیشینەیل و باو باپیرەیلمان ئەرامان مەندنەسە جی جوور کلتوووریگ و مەردمان فریگ هیمان هانە بان ئەو باوهرەو ئی چشتە لەلایان خەيال نییه، بەلکوو سەد لەسەد وه راسی زاننە ی و باوهر وهی دیرن و فرەجاریش دوینیم کەسیگ وهختی ناو دەسی خویرد چەن جاریگ ماچی ئەگا و نەیدە ی تیولیهو لەوهر ئەو ک جوور رزقیگ زانیە ی.

هیمان لەناو کوومەلگای کوردهواری شوونەوار ئەو داب ونەریتەیلە مەندگە ک لەباوگ و باپیرەیلەو مەندنەسە جی تا رووژگار ئەروو، هەر لەوهر ئەویش دوینیم فرە چشت هەس لەناو خیزان نامازە وهی ئەکریەید.

ئەوسا و بگر تائیسەیش یەکیگ ئەگەر ناو دەسی بخویرد، ئویشید پویل ئەرام رەسید، وهلی بریگ کەس ئویشن دەس چەپ و بریگیش ئویشن دەس راس، دی هەلبەتە ئەوانە زیاتر دونیا دیدن لەی باوهرتەو ئەوانە خاستر زانن ئی مەسەلە راسە یا خەيال، ئەگەر راس بوود ئەو مانای ئەووسە دەلیلهو ئەگەریش دروو بوود ئەو هوێج قانجازیگ لە شوونی نییه.

لە ی سەردەم تازەگەری و پیشکەفتنە،

ئى جوورە مسەلە یگ لەلای مەردمانیگ وه خوورافات و نەفامی دریهیدە قەلەم، وهلی لەولایشەو دوینید پیاوھیل و ژنەیل دونیا دیدەو ئەزمووندار باوهر تەواویگ دیرن وهی نەریت و قسەتە! ئیمە ی مللەت کورد زوی هووکاری چشت بویمن و زویش لەهویریەو ئەویم، یەیش مینیدە بان ئالشتکاری بار رووژگار و تەفرنجە ی رەفتارەیل ئادەمیزاد لەی سەردەمە لە دەروازە ی زانست و پەرسەندن ئەقلیەت ئادەمیزاد وه گوورە ی پیشکەفتن هەووجەیل و نزیکەو بوین و دەرکەفتن هەلسووکەفت مەردمان و مللەتەتەیل جەهان لەی باوهرتەو.

بریگ جاریش دوینید مسەلەگە زوی ریک کەفیدو ئەو دەسخورینە ئاکام

دەسم خوری پویل ئەرام رەسی

بیده نگی له ناست کیشهیل کوومه لایه تی

تامان شاکر

وهختیگ کیشه یگ روی نه یاد گشتمان دهمان گهرمه و گشتمان دس نه که یمنه وتار نویسانن و درخستن نارېزایی، ودی فیهله سووفه یلمانیس له ناست کیشه یل کوومه لایه تی دهسه و سیان ناوسیهن و ناتویه نن وه ناشکرا باس له رویدان کیشه گه بکن، کیشه ی سیکسی نهرا گشت لایگ بقهس، دیاره وه باسکردن ئی کیشه یله که سایه تیمان کزه و بوود و رووژانه دهزگایه یل رمانن میوانداریمان ناکهن و نایژنه پیمان چه ودیر سیاسی، ههر له وهر نه وده یس گشتی مقه یهت خودیان له لی نه کهن، ودی نوو رید کورد خه ریکه کیشه سیاسی گه یس نه کاده قوربانی کیشه یل کوومه لایه تی.

ناده میزاد نه گهر ناسو وده یی روحی نه یاشتوود منیده نازده لیگ درنده، کوومه لگایگ رووشنه ویر و فامیده نه تویه ننید له پست سه رکردیلیه و بوود نهرا ههر بریار یگ سیاسی، کوومه لگایگ نه خوش و دوروی ناتویه ننید مقه یه تی له دهسکه فته یل سیاسی بکا، کوومه لگایگ تاکه یلی وه دزی زیاتر ویل بوود له شوون تیرکردن نارمه وو یلی، بیگومان گشت ریگ گریده وهر نهرا نه وده ک شکاریگ بکه فیده دهسی و خودی له تی به تاله و بکا.

کام له ودر برسه یل ئی ولاته هویر له لایه ن دروینی و جهسه یی جایه ل جوانه یل کوردستان کردنه، کام لایه ن سیاسی و کوومه لایه تی و دینی دهر واز یگ بو یچگ هه ناسه داین نهرا جایه له یل هیسنگه سه و. گشت نازادیه یل جایه له یلمان داگیر کردنه وه ناو حلال و هرام و داب ونه ریت کوومه لایه تی و جوانه یلمان کردنه سه درنده یگ له ههر دهقه یگ بایه سه چه ودری په لامار مه ترسیدار نه وان بو یمن.

وهر برسه یل ولاته گه ی من له جای خانیگ ۱۰ خانگ و فیلا دیرن و ههر به کیگ له لیان نهرا مه رام یگ نه ور یه یده کار، ودی ته نیا خانگیگ وه ره و ناوین نهرا بهش فریگ له کوومه لگا، نیگار نه گهر ته نیا ژویه ریگ بیاشتاد وه نارامی له تی بجه فتیاد نه وه نمروو له ژیان ناسایی ژیاو برایه یلیس له زندان نه وین، نه گهر که ناله یل رمانن ته نیا بهرنامه یگ بیاشتان نهرا هووشیاری سیکسی و قسه کردن له بان کیشه یل کوومه لایه تی نه وه له کیشه یل فره یگ قورتار بو یمن.

نهرا چه وهختی کیشه یگ سیاسی بوود له ولات بریگ له ویزر و کارمه نده یل ته له فریون تهخت خه وه یلیان به نه ستود یو نهرا نه وده ک نزیگ رویدا گه بوون، ودی له ناست کیشه یل کوومه لایه تی مه گه سیس میوانیان نییه. نیگار کوشیا، دوعا کوشیا، کی و کی گشتیان کوشیان و سزبان، له کوشتن نه وان هو یچ یای نه گردیم، کوشتن و دسد ریژی ودرده و امه، کهس نا گه ریدیه شوون مه مه ره گه ی، ماوه ی هه فته یگ وه قوربانی تازه یگ نه واکانتر له هویر مانه و چوود، سه رم سر مینید حکومت کوردستان چه نه ها دهزگا و نه نجوومه ن و ودر یه و به رایه تی

دانا گه و پویل فره یگ خه رج نه کا، ودی نوو رید پرس و پرس کاری وهل که سا نا کاو نه ویشید نه ری خاتمه یل قه دردار شیوه چه ن ساله خه ریک چه ین، کووا به ره م کاره یلدان، به ره م کار نیوه رووژانه قوربانی تازه یگه.

وه حکومتیسه و کهس ناخوازی له ی کیشه خودی بکاده خا ورنی و گشتی هانه خه م بهر ژوه ونده یل تایبهت خویان، دویه تیگ له ناکام غه له تیگه و په رده ی دویه تینی له دهس نه یاد و چووده لای وه ناو جالا کوانیگ هه ق ژنه یل و باس کیشه گه ی نه رای نه کا، نه و خاتمه یسه له جای نه وده ک له کوشتن قورتاری بکا وده ی نویشید بایه د له سه ره تا وه بزانتای ئی کیشه چاره سه ر نه خوازی د، ههر له وهر نه وده یس بایه د چه ودری مه رگ نه واکان تریش بو یمن، چو یکنه حکومت وده ختر حزب نه وانه له ی شوونه یله دانا گه نه ک له وهر هه لگه فتنگی، ههر وه و خاتر یسه ئی کیشه یله چاره سه ر نادون و حزبیس ودر پرس یاریه تی گه و رایگ ها بان شانی ک ته نیا نهرا رازی کردن و به شکردن پله و پوست نازانید چه نه کا.

حکومت تویه نستیاد وه و پویله ک نه یاده ی حزبه یل و پله ی کاریان و دویاخریش دزی وسیه ن، هه زاران خانگ نهرا ها وولاتیه یل دروس بکا و ژیان یگ خاستر وده یان بوه خشی د. ئی کیشه یله ک رووژانه روی نه یه ن هه لو یست حکومت و دهسه لات کوردی کزه و کهن و دید و نه رای چو یمن کوومه لگای نا وده و له تی وهرانومر وه کورد نالشت کهن. ها و ردن کومپانیایه یل گه و رای نهفت نادونه هیزیگ کارا نهرا دهسه لات کوردی و کوومه لگایگ نازادو تاک یگ نازاد هیز سه ره کی گشت سه رکرد یگه، نمجا خاستر نه وده سه ودر چه چاره سه ر بتویه نن کیشه یل سیاسی و کیشه یل کوومه لایه تی چاره سه ر بکن و دی به سه کوشتن نیگار دیل.

رادەى پيشكەفتن لە ھەریم كوردستان

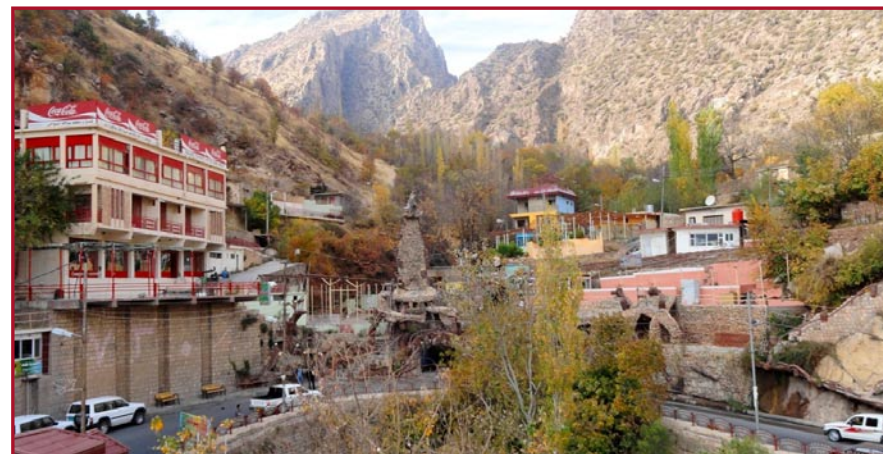
محمد عدنى

تازەى ئەمرىكى ئەھەریم لەو دەخت پیشوازیکردنى لە مەسعود بارزانی لە ھەوارگەى سەلاحەدىن، ك ئەو نامە جەخت لەبان لەیەكرسینەوہى ھاوبەش کرد لەناونى ھەردوگلا، ھەر لەوەر ئەویش كونسول ئەمرىكى وت: وجود كونسولخانەى گشتى ولاتەیل یەكگرتگ لە ھەریم زەمانەت و ئومید مللەت كوردستانە لەسای ئى پەيوەندیەیل بتەوہ.

وہل ئەویشا بریار دریا لەبان داناین پارچە زەویگ ئەرا دروسکردن بارەگای كونسولخانەى گشتى ئەمرىكى لەھەولێر پایتەخت، ك یەیش گامیگ ترە لە بتەوویین پەيوەندیەیل دیپلۆماسى لەناونى ھەریم كوردستان و ئەمرىكا.

وہشيوەى زانستى و کردەوہی و ھەر لەوەر ئەویش شارەزایەیل تايبەتمەند لەى بوارە ك لەزانكۆى تكساس ئەمرىكىەو ھاتوین ئەرا ھەریم دەرس دەورەگە گرتنە مل ئەرا ھووكارەکردن رینمايیدەرەیل كورد لەبوار كشتوكالی وە ئامانج زیایکردن بەرھەم.

بیگومان ھەریم كوردستان شوون پایەدارىگ ئەرا خوەى دیارى کرد لە جەھان، ك یەیش خوەى لە سیاسەتە خارچىگەى دیەو، وە بەلگەى ئەوہك مەسعود بارزانی سەرۆك ھەریم كوردستان نامەىگ دەسنویس لە باراك ئۆبامای سەرۆك ئەمرىكا وەرگرت و دادەى دەس كونسول گشتى

كشتوكالیییش ھەول خاسیگ داگە وە گوورەى پشتگىرکردن زەویكالی و جفتیارەیلی وە ریزەى ۱۵٪ لە چوارچىوہى بوودجەى وەكاربریاگی، ك ئى ریزەیشە وەبەرورد وەل سال گوزەیشتە بەرزترەو بویەو ئەو پشتگىریە رەسبەسە ۶۵ ملیار دینار و لە بوودجەى سال ۲۰۱۳یش زیاترەو بوود، یەیش مانای ئەوہسە حكومەت ھەریم گرتگی ئەیادە كشتوكالی وە شیوہیگ راسكانى و ھەر لەوەر ئەویش خولیگ لە دەووك واز بوی و نزیكەى ۲۰ رینمايیدەر كشتوكالی لەتى بەشدارى كردن، ك ئامانج لەى خولە ئەوہ بوی پەرە بەدیەید وە بەھردى رینمايیدەرەیل كشتوكالی

كوردستان ئیسە گامەیل فرەىگ بریە لەپەرەسەندن و گەشەکردن وەتایبەت لەروى ئابووریەو، یەیش بیچگە ئەوہك حكومەت كوردستان ھەول جددى ئەیاد لەكیشان نەخشەىگ ستراتیجى باوەتى لە سیاسەت خارچىەى خوەى وەل دەولەتەیل جەھان لەوەر خاتر دروسکردن و بتەوکردن پەيوەندیەیلی وەل دەولەتەیل، ھەر لەوەر ئەویش دوینییم ك چوین پەيوەندیەیل خوەى وە دەولەت یەكگرتگ بریتانى بتەوہو کردگە لەبوارەیل ئابوورى و بازرگانى و رووشنویرى و زانستى و خاسەوکردن توانای پیشەكارەیل كورد وە گوورەى بەرنامەیلی وەل ئەو دەولەتا.

و خاسەوکردن شوونەوارەیلی لەگشت ھەریم و پەیاکردن ئابوورى لەبان بنەمای بتەویگ لەوەر خاتر گەشەداین وەھەریم جوور نیشتمانىگ كورد لەتى دلخووش بوود، تا ئەوہ بوی ھەریم بویە قیلەى گەشتیارەیل لەناكام ئەو سەقامگىرى ئاسایشە ك لەتى وجود دیرید وەل ئەو رادەى پيشكەفتنە ك كەفیدە وەرچەو، ھەر لەوەر ئەویش بویە نموونەىگ لەوەرچەو گشت جەھان، یەیش لەوہختیگ ك وەزارەت كاروبار خارچىەى بریتانى ھەریم كوردستان وە خال رووشناىگ زانست لە زووان لۆرد ھاویل وەزیر خارچىەگەى.

وہختى وادەى ئالشتكارى ھات و دەولەت تەكرەوى و ستەمكار لە ۸ / ۴ / ۲۰۰۲ رمیا، ناخوہشەیل فرە قورسىگ لەبان سینەى ھاوولاتیەیل عراقى وە كورد و عەرەب و گشت كەمىنەیلی لاجى و ھەناسەى خوەشى ھەلژین و مزگانى خەیر وەپیان دریا لەسایەى رزیم دیمۆكراسى، ھەر لەویشەو ھەریم كوردستان وە ھەول و تەقلای پیاوہیل نیشتمانپەرور و دلسوزەیلی كەفتنە ھەول وەدیكردن ئەوہك ئازادى و دیمۆكراسى ئەخوازیدەى لەجیای ئەو ھەمگە زەرەدە ك وە ھاوولاتیەیل كورد رەسى لە زولم و جەوور.

جی خووشالیه ئمسال ئه و خال وپرگه پلهك له بودجه كه په سه ن كریاگه، هاوولاتییهیل کوردستان له تی قانجاز دوین، له وان هیش: قهرزهییل خانوو پهره و پرۆزهیل پیشه سازی و کشتوکالی و زیایکردن قهرز و داین و وه خشین 480 هزار دینار ئهرا ئه و کارمه ندهیل پله 9 و 10 هه و ته رخانکردن 120 ملیار دینار ئهرا توانا سازی و 50 ملیار دینار ئهرا پرۆزهیل خزمه تگوزاری ناوچهیل داوریگ و دامه زرانن کارمه ندو بیجگه سه ده ها پرۆزه ی تر خزمه تگوزاری.

پرۆزه یاسای بودجه ی پیشنیار کریاگ (2012) هه هریم کوردستان بره گه ی (15 ترلیون و 245 ملیار و 797 ملیون) دیناره، ک بر (10 ترلیون و 745 ملیار و 797 ملیون) دینار ئهرا خه رج وه کاربردن و بر (4

ترلیون و 500 ملیار) دیناریش ئهرا خه رج پرۆزهیل وه به ره هاوردن ته رخان کریاگه.

له پهرله مان کوردستان له لایه ن گشت فراکسیونهیل ناو پهرله مان گه فتوگوویگ دریز له باوه تیه و کریا و ئازادی ته واویگ دریا گشت پهرله مان تارینگ تا ره خنه و پیشنیارهیل خودیان بخه نه روی، یه پیش وه بنه مایگ سه ره کی دانریه یل له چه مک بودجه ک بایه د دیار و ناشکرا بوود و له وه خت په سه نکردنی به شداری فره یگ له ئه نده مایل پهرله مان له وه رچه و بگر نه ی، ئمجا هه ر وه ی خاتریشه سه رۆک هه ریم کوردستان داوا له سه رۆک پهرله مان کرد تا له ری ئه و گه فتوگووه یله ک له بان پرۆزه یاسا گه کریه یل هویچ که م و کوربیگ نه یلن.

هه ر له وه ر ئه وه یش گه فتوگووه یل

ناو پهرله مان وه و خاتره بیوی ک پرۆزه گه خاستر بگریه یل و ئه و که م و کوریه یله نه یلن و بودجه دویر له موزایه ده ی سیاسی و له خزمه ت مه ردم بوود، وه ل ئه وه یشا ته قالا ی خاسگیش کریا ئهرا ئه وه ک گه فتوگووه یل تاییه ت وه په سه نکردن بودجه دویر بوود له به رزه وه ندی حزبی، ئمجا وه ختی باس له بودجه ی کوردستان کریه یل بایه ده لکه هفت ئابووری و سیاسی هه ریمه گه له وه رچه و بگریه یل و خوه ندنه وه یگ واقعی و زانستنیانه ئه رای بگریه یل.

له بودجه ی ئمسال زیاتر لایه ن (خاس سازی و خزمه تگوزاری) له وه رچه و گریاگه، ته نانته که مه وکردن خه رج وه کارخستن وه ریژه ی 20% له هه رسی سه رۆکایه تی هه ریم و پهرله مان و ئه نجوومه ن

دادوهری و که مه وکردن ریژه ی 15% خه رج وه کارخستن له و دام وده زگایه یله ک په یوه س نینه وه زاره ته یلیان و داین ئه و بره پویله یله ئهرا به خشین خانه نشینه یل و کارمه ند و مانگانه ی هاوولاتی وشه هیدو به خشین هاوسه ری و منال شه هیدیل و به شیگیشی ئهرا پرۆزه یل خزمه تگوزاری ته ندروسی و شاره وانی و په روره له چوارچیوه ی زیاتر خزمه تکردن هاوولاتییه یل هاتگه.

هه ر له ری بودجه وه ماله یل رووشنه و بوون و ئاو پاک ئهرا شار و شاروچه و ئاواهییل دابین کریه یل، چایه لیگ هه ر له شه وه کیه و له خه و هه لسید گلوب ماله گه ی رووشن ئه کاو دهم وچه وی وه ئاو پاک شووریل، ک یه پیش گشتی وه پویل بودجه دابین کریاگه تا ره سیده ئه و ری و بان و

جاده یله ک هامشو و له بانئى ئه کا، یه یش بیجگه دابیتکردن ئارامی و ئاسایش ئهرا ئاسووده یی هاوولاتییه یل و خیزانه یل ک یه یش وه پویل بودجه مقه یه تی له لی کریه یل و ته نانته ئه و کارگه ره ک کارمه ند حکوومه ت نییه ئه گه ر نه خواهش بکه فیل ئه و خزمه تگوزاری ته ندروسیه له نه خه وشخانه پیشکه شی کریه یل ک وه پویل بودجه دابین کریاگه، دی وه ی شیوه گشت که سیگ له هه ریم کوردستان به ش خودی وه ریژه ی جیاواز و راسه و خودی و ناراسه و خودی له بودجه دیریل و نه ف له لی وه رگریل، یه یش وه هه قیگ سروشتی و ئاسایی گشت تاکیگ دانریه یل له کوومه لگایه یل دیمۆکراسی و ئازاد.

سه له بودجه ی ئمسال
زیاتر لایه ن (خاس سازی
و خزمه تگوزاری) له وه رچه و
گریاگه، ته نانته
که مه وکردن خه رج وه کارخستن
وه ریژه ی 20% له هه رسی
سه رۆکایه تی هه ریم
و پهرله مان و ئه نجوومه ن
دادوهری و که مه وکردن ریژه ی
15% خه رج وه کارخستن له و
دام وده زگایه یله ک په یوه س
نینه وه زاره ته یلیان...

بودجه و ئاوه دانی و خووشگوزاری مه ردم

هاوار مهلا محهمهد بازيان كورد
 هيل ناوړاس هه نوژاردهى تووپان
 عراقى جه خت له وه كرد ك به خته ييل
 هه نوژارده له وهر به رزه بوين نه را
 بازيه ييل كووتايى جام جه هانى
 2014 هيمان وهرده واهه و داوا نه
 يه كيه تى تووپان عراقى كرد
 چاره سهر جياوازيه ييل خوهى وهل
 زيكو مه شقدهر تيمه گه بكا له وهر
 خاتر ناسانه و كردن ره سين عراق نه را
 موند يال به رازيل.

هاوار مهلا محهمهد:

بايهد ئيسه نه يانه يگ
 ئسپانى يا ئيتالى بويا تام

هاوار مەلا محەمەد لە دیمپانەییگ وەل "گول سوو" وت: نەوێتی ئێسە لە بازیزانەیل هەلوژاردەیی عێراقی شایستەیی ئەوێنە برەسنە مۆندیالی و لەهەمان وەخت وت: کەم و کوری ناشارەزایی بازیزانەیل عێراقی ئەوێسە ک وەرێهەو بەر پەسپۆر نەیرن ئەرا جیوه جیکردن کار و ئەرک بازیزانەیل.

*** بەختەیل هەلوژاردەیی تووپان عێراق ئەرا رەسین وە مۆندیالی بەرازیل ۲۰۱۴ چوین دوینیدی؟**

- چوار خال گرنگ لە دو بازی لەدەسدایم و لەوێرانوم هەلوژاردەیل ئوردوون و عومان شکەست هاوردیم، وەل ئومیدمان گەوراس لە پێشکەشکردن ئاست خاستر و وەدەسهاوردن ئاکام خاستر لە بازیەیل نایندەو ئیچنە دوینم ک بەخت تیمەگەمان خاسە وەرەو مۆندیالی بەرازیل.

*** ئایا نەوێتی تازەیی ئێسە لە بازیزانەیل توانای دەسکەفت زیاتر دیرن بخریهیدە بان جام نەتەوێتی ناسیای ۲۰۰۷ لەرێ بەرزەو بوین ئەرا مۆندیالی؟**

- نەوێتی تەلایی ئێسە شایستەیی ئەوێنە برەسنە مۆندیالی و دويا ئامانجمان ئەوێسە برەسینە جام جەهانی. راسە چەن سالیگ وە بار فرە سەخت و ناخوێشگەو گوزەر کردیم وەرچە وەدەسهاوردن پالەوانیەتی نەتەوێتی ناسیای ۲۰۰۷، وەل وەو دەسکەفتیشەو نیاز زیاتر داشتیم ک بازیزانەیل گەردنە شوون رەسین ئەرا جام جەهانی وەگشت توانایگەو وەو ئیمەیش گەشبینیم وە جیوه جیکردنی.

*** ئەرا نزیکەیی ۱۰سال نوینەرایەتی هەلوژاردەیی عێراقی کردید و جەود کەفتە شمارەیی فرەییگ لە مەشقدەرەیل، وەتایبەت ئەوانەک سەرپەشی مەشقدایند کردن، ئمجا نوورستند ئەرا کار مەشقداین زیکو چەس وەل هەلوژاردەیی عێراقی؟**

- زیکو بەرازیلی مەشقدەر گەورایگەو شوون پەنجەیی مەشقدایینی لە تیمەیل فرەییگ دیارەو گەوراو بوچگ لە فەرهنگ مەشقدایینی نییەو ئیمەیش جوور بازیزان هس وەمەیل گەورای زیکو کەیم ک ئەخواری هەلوژاردە برەسیندە مۆندیالی و ئومیدوارم گشت کێشەیلی وەل یەکیەتی تووپان عێراقی چارەسەر بکا لەوێر خاتر جیوه جیکردن ئامانج گرنگ ک ئەویش رەسینە ئەرا جام جەهانی.

*** ماوێ فرەییگە دویرەو کەفتیدە لە نوینەرایەتی یانەیل لەشوون دویرەو کەفتند لە خول ئێرانی، لەوێرزی نایندە ئەرا**

کام یانە بازی ئەکەید؟

- بریارە ۲۲ / ۷ / ۲۰۱۲ یا لەشوون ئی ریکەفتە یەکیگ لە یانەیی زەوب ئاھەن ئێرانیەو بییەد تا بتویەنم نوینەرایەتی یانەیی هەولێر بکەم لە بازیەیل مەندگ لەخول هەلوژاردە، ئمجا وەتایبەت وەرزی نایندەیش هیمان تائیسە بریار نەیا مە لەناو عێراق یا لەدەیشت عێراق بووم.

*** ئایا وەل یانەییگ عێراقی بازی ئەکەید ئەگەر بۆند خاسیگ رەسیە پید؟**

- وەگشت شانازیگەو ریز و حورمەتەم ئەرا گشت یانەیل عێراقی ک شانازیە ئەرام بازی لەتیا بکەم، وەل وەزە تاییبەتەم رێ وەپیم نییەد لە خول عێراقی بازی بکەم و ئومیدوارم لەگشت خوێشەویس و مەردم هاندەرم وەزە تاییبەت هاوار مەلا محەمەد لەوێرچەو بگرن.

*** مەمەر بازی نەکردن لە یانەیل ئەوێرۆپی چەس؟**

- تاقیکردن فرەییگ ئحترافی لەچەن دەولەتیگ کردمەو نوینەرایەتی ئەنور سوسیس فاماگوستای قوبرسی کردمە ئەرا ماوێ ۲ سال و پەشداریییش کردم لە رکابەری خول پالەوانەیل ئەوێرۆپا گول گرنگیگیش تومار کردم و خاسترین

ناستیش وەل یانەیی عەین ئیماراتی پێشکەش کردم و بیجگە ناستەیل خاسیگ ک لە یانەیی خوور قەتەری و یانەیی پیرووزی ئێرانی و یانەیی ئستقلال ک رەسینە پلەیی پێشکەفتن لە خول پالەوانەیل ناسیا، یەیش بیجگە سپاھان ئێرانی و ئەنسا ر لوبنانی، وەل من غەلەتەیلیگ کردم لە کاروان ئحترافییم لەوێر جیگر نەویم لە خولەیل پێشکەفتن و مەندەم ئەرا ماوێگ زیاتر لەوێر، ک بیجگە یەیش ریکەفتنەیل فرەییگ لە یانەیل ئەوێرۆپیەو رەسیە پیم و ئەگەریش لە قوبرس بەندام خاستر بوی و ئیسە شایەد لە یەکیگ لە یانەیل ئسپانی یا ئیتالی بویاتام، وەل گرفت ها لەوێر وەرێهەو بەر پەسپۆر کارەیل نەیریم ک رینماییی بازیزانەیل عێراقی بکاو هەوێرچەیل گونجیاگ ئەرا یان پێشکەش بکا، یەیش نەک هەر وەل هاوار مەلا محەمەد، بەکوو وەل رەفیقەیل ترم جوور نەشئەت ئەکرەم و یونس مەحموود و عیما مەحمەدو قوسەیی مونیر و باس مەباس و بازیزانەیل تر، یەیش بیجگە کزی رەسانن و وەرێهەو بەرەیل کار عێراقیەیل لەدەیشت ک بوودە مایەیی بیبەشبوین بازیزانەیل عێراقی لە دەرەفت رەسین ئەرا ئەوێرۆپا.

هاوار مەلا محەمەد سال ۱۹۸۱ هاتگەسە دونیا، سەرەتای کاروان وەرزیشی لە یانەیی موسل لەسال ۱۹۹۸ دەس وەپیکردو دویاخر لەسال ۲۰۰۰ جیواز بوی ئەرا یانەیی جەویەو ماوێ پەنج سال لەتی مەند، دویای ئەوێش جیهر یانەیی ئەنسا ر لوبنانی ئەرا ماوێ یەک وەرزی و لەشوون ئەوێش جیواز بوی ئەرا یانەیی خوور قەتەری و ئمجا ئەرا یانەیی ئەنور سوسیس قوبرسی، ک دویاخریش رویکردە بازیگایەیل ئێرانی و ئەرا یانەیی پیرووزی و ئستقلال تەهران و زەوب ئاھەن ئسفەهان بازی کرد.

کووت کوردنشین له بهش خوارگ عراق

مالك بهدری

ناوچهيله، وهل ئهوهيشا لهوخت رژيم محمهد رمزا شای پهلههوی فرديگ له کوردهیل دويره و خريان و لهترسا ئيران هيشتهجی و هاتنه کووت نيستهجی بوين و لهوانهيش بنهمالهی حسين عهلی قولیخان و ئهسفهندیار خان و عهلی قولی و بنهمالهیل تر.

شار کووت گهوراترين شار پاريزگای(واست)ه، ك حهجاج كور يوسف سهقهقی دامهزرانهی لهسال(۷۰۲زايینی)، ئی شاره لهسال ۱۹۱۵ لهوخت جهنگ جهانی يهكهم كهفتهگهسه وهر داگیرکاری هیژمیل داگیركهر عوسمانی و كاولکاری فرديگ ودهویهو ديه.

لهسالهیل چل سهدهی وهرين كهفتهگهسه بان نهخشه و تا سال ۱۹۶۰ ئی شاره فره دویاكهفتگ بویه لهروی خزمهتگوزاریه، وهل ئهوهيشا چین فرديگ له کوردهیل نيستهجی ئی شاره بوينه ك ۵۰٪ مهردمهگهی پیکهاوردنه و زوورمیان لهناوچهی سهید حسين نيستهجی بوينه، سهید حسين لهناوراس سالهیل چل سهدهی وهرين يهكهمين مال و خانگ دروس كردگه ك كوردیگ رهسهنه و ئه و ناوچهيشه کویچهیل فرديگ داشتهگه جوور عگد ئهلهكرا و نهوكهر نازر و جهديده...هتد.

شار کووت له سالهیل پهنجا، لهژیر دهسلات رحمتهی شیخ محمهد ئهلهمير و مهردمهگهی بویه و دووسایهتی فرديگیش وهل کوردا داشته و هتایبهت وهل باوگ نهتهوهی کورد مهلا مهسفاي بارزانی نهمر.

ناوچهیل کوردهواری له کووت له سهرهتایهیل سال ۱۹۴۰ دامهزرانه، وهل ئهوهيشا کورد زوورمینه بوينه لهو سالهيله، وهلی لهژیر پهردهی هووزایهتی نهوینه و ههر لهوهر ئهوهيش دهسلاتهیل عراق خراوی دهرهقیان کردنه و تا رووژ نمروویش زولم لهلیان کریاگه و ناچار بوينه بریگ لهلیان بچنه ناو هووزمیل تر عهرهب جوور (تائی و بهنی لام) ك ئهویش لهترس دهسلات سهدام و مهسهلهی دهرکردنیان بویه.

جوور ئهوهك باس کردیم کورد لهناوچهیل کووت شوونهیلیان دیاری بوی جوور: (عهگد ئهلهكرا و جدیده و نهوكهر نازر و شهرقیه) ك زوورمیان له شوونهیل تر هاتوینه ئه و

ئیسهیش هووزمیلیگ جوور(هاووری و بهولی و كهلكهلی و خزل و جیروان و باپیران و دوستی و زهرگوش و رهشنو و قوتبی و ئهركهوازی و شوهان و ماسبی و نهوكهر نازر و مهلگشای) هیمان ههر له کووت وجود دیرن، ك ئیسهیش تویهنیم بویشیم ۲۵٪ مهردم کووت کورده و فرديش لهلیان سه و ه حزبهیل کوردستانیین جوور پارت دیموکرات کوردستان و يهکیهتی نيستماني کوردستان.

شار کووت مهردمهگهی ناشتیخوازن ههر له زویهو، هوچ جیاواییگ ناکهن لهناونی يهكتری و پهيوهندي بتهویگ ههس لهناونی هووز و چینهیل و زوورمیان هویر له ئسانیهت کردنه و چین گه و رایگیش له رووشنهویرهیل لهتی وجود داشته و لهروی ئنسانیه و گشت پیکهاتهیل مامله وهل يهكتری کردنه و ژانییش هاوبهش بردنهسه سهرو کوردیش لهتی ههر له زویهو نيستهجی بویه.

ناحیهی جهباره

گول سوو

ئى ناحیه كهفتهگهسه باشوور قهزای كفری و خوهرئاوای شار خانهقین. ناحیهی جهباره سه و قهزای خانهقینه له پاريزگای دیاله، ك وه دویری ۱۵ کیلومهتر له شار كفریه و دويره و نزیکه ۷۰ كم له شار خانهقینه و دويره.

ههلبهته يهکیگ له سیاسهتهیل رژيم ديكتاتور وهرين ستهمكار ئهوه بوی ك ئالشتکاری فرديگ لهروی جوگرافی و ناو شار و شاروچكهیل کرد و ناحیهی جهبارهیش يهکیگ بویه لهو ناحیهيله ك ئالشتکردن جوگرافی ودهویهو ديه و خریاسه بان قهزای خانهقین.

تویهنیم بویشیم ناحیهی جهباره كهفتهگهسه بان ری ناونی شار كفری و شار جهلهولا(قهرهغان) و

ناوچهیگه چوولهوانی و دمیهكال ، ك شماری مهردمهگهی نزیکه ۱۵ ههزار كهس بوين و ۶۰٪ لهلیان کورده، وهل زوورم ئه و خیزانهیل کورده له وخت رژيم وهرين زولم و ستهم فرديگ لهلیان کریاو دهرودهر و ئاوارهی شوونهیل تر کریان، ئمجا ئهوه بوی لهشوون رمیان رژيم ديكتاتور بهعس له سال ۲۰۰۲ دی ئه و خیزانهيله هاتنه و ئهرا شوون وماوای خویمان وه گوورهی ماددهی ۱۴۰ دهستوور عراقی و سهرلهنو و دهس کردنه ژیان ئاسایی و دوير له کیشه و گرفت.

شارهزایهیل بوار نهفت لهوهرجه سالهیل فرديگ پیشینی ئهوه کردیان ك ناوچهی جهباره شوونیک نهفتیه و نهفت فرديگیش لهتی وجود دیرید، وهل ئهوه بوی لهوخت رژيم وهرين وهتایبهت لهدوای سالهیل نهوه و دویاوه حکومتهت بهعس سوپا و سهرباز فرديگ لهو ناوچهيله دامهزران و تهناهت مهرز ناونی کوردستان و حکومتهتیش لهو دهروازوه نزيك بوی له جهباره، ههر لهوهر ئهوهیش کۆمپانیایهیل

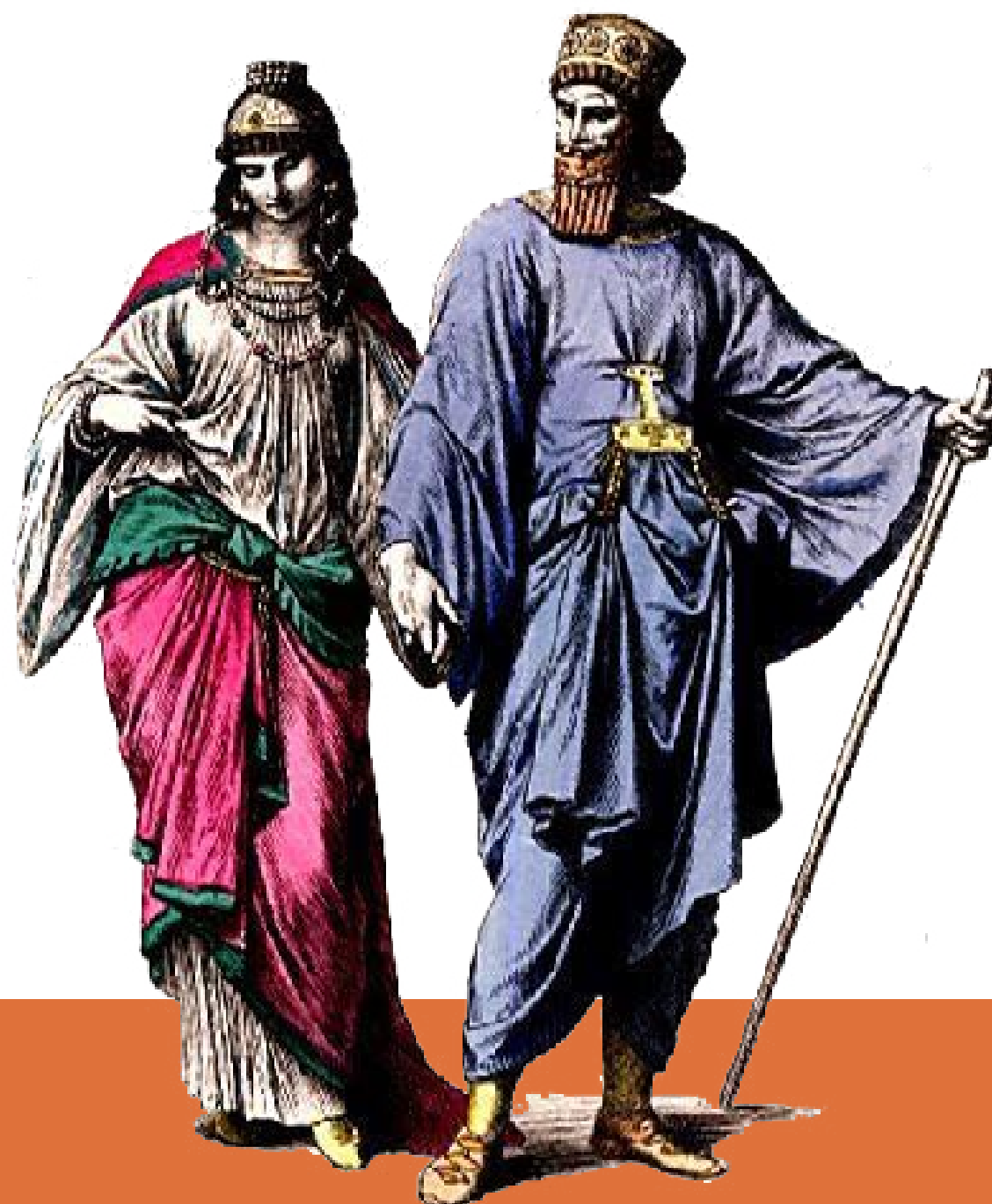
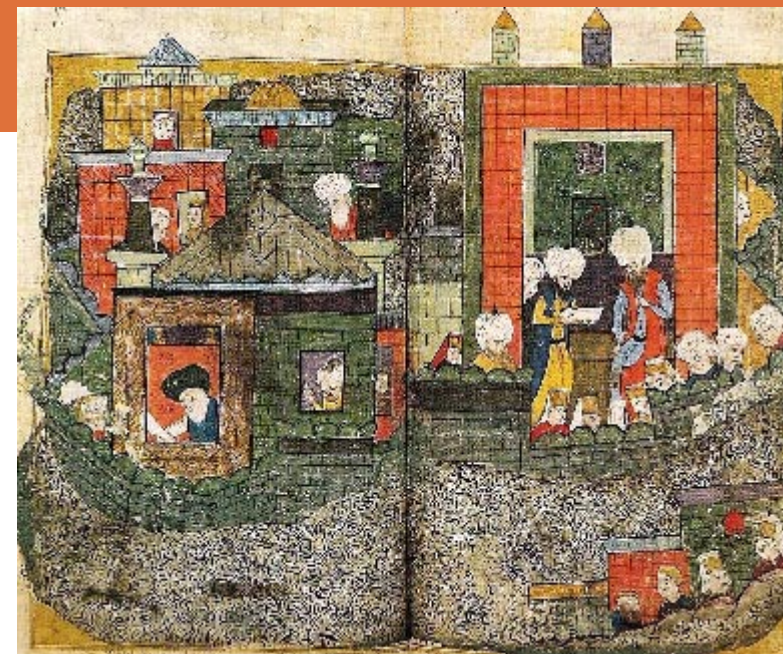
نهفتی نهتویهنستن سهردان ئه و شوونه بکهن، وهلی زویتر کۆمپانیایگ بیگانه سهردان ناوچهی"برایم سهمین" کردو دهسایشان نهفت لهتی کردو شوونهگهی دیاری کرد، ك نزیکه له ناحیهی جهباره و قهرهتهپه.

جهباره ناحیهی بوپچگیگه ك تا چهن سالیگ وهرجه ئیسهیش هوچ کارو کاسییگ لهتی نهویه و مهردمهگهیشی قهقیرجال و كهمدرامهت بوینه و تهنا پشت وه كشتوكال خهله و خهرمان بهسانه و خاوهن بازار بوچگ و چهن دوکانیگ بویه، وهل ئیسه لهشوون راپهیرين و نهمهندن رژيم بهعس و عراق تازه، ئهوه بوی ناحیهی جهبارهیش جوور شارهیل تر لهلایهن حکومتهت ههریم کوردستانه و كهمیگ ئاوهدانی و بنیاتناین تازه ودهویهو دی و چهن پرژدیگ لهتی ئهنجام دریا، ك ئهویش لهشوون دابهشکردن زهویهیل تازهی نيستهجیبوین و ئالشتکردن ئه و مالهیل خهرقینه ئهرا بنیات تازه و دروسکردن جاده و ری وبان و نهخووشخانه و خزمهتگوزاری.

زوان میژوو

جمید عزیز

زوان تاریخ پیکهاتکه له فورم
وهویر خستنهوهی وهسهرهات
و رویداگیل، یا مهتل و
داستانهیل کویهن هر نهتهویگ
وه مهرام مراجعه تکردن کلتور
و رهتار کویهن نهو مللهته
نهرا پهند و گونجیانمان وهل
سهردهما وهشیوهیگ ئاقلانی،
هر لهوهر نهویش زوان میژوو
خوهی قسه نهکاو خوهیشی
جامهک گشت کردهویل
سورشتی و ئسانیه له گوزهیشته.

وهل نهویشا زوان میژوو لهیهکهوداین
و شیوهکردن وخت و شوونه، ک نهویش
وه پهیوندی راسهوخوی وه نادهمیزادو
لهههمان وخت وه دیاریکردن و
خستنهروی رویداگیل و بهراوردکردن
دویهکه، ک هرچهنی نهو رویداگ و
کارساتهیهله ئسانی بوون یا سروشتی
هر ودمیژوو هساوه.

جیوازکردن قسهی دهماوهدم وه نویسانن
و باس و خواست گوزهیشته بووده
میژوو، ک نهویش لهههمان وخت
بووده فهرهنگ نهو مللهته ک خاوهنیه،
وتهایهت کار خاس و نهقلانی چووده
خانهی زانستی تاریخهو.

میژوو هاوکیشیگ گریهدریاگ زینگ
گوزهیشتهس وه ئمروو و ئاینده، نهویش
نهرا مهندهوهی بهلگهی زینگ هر
مللهتیگه و نهفهرگرتن مهتهلهیل
غهلهت ناویه و بیجگه نهویش میژوو
قهلم مهرامیگ خاس وتنهوهی گهورایی
یا پشیمانی مللهتیگه ک بنهرت
زیان ئمروو لهبانی دروس کریهید یا
وهسهرهاتیل ئمروو نویسنیدو سوو
وهپی دروس نهکاو بووده شانازی و
بهلگهی وجود هر نهتهویگ.

هر لهوهر نهویش میژوو مانای
دوبارهکردنهوهو نویسانن باوتهیل
دویهکس له ئیسه.

میژوو جووریهیل فرهیگ دیریدو لهیره
تهنیا باس فهلسهفهو وجود خود
میژوو کهیم. ئیسه نهگهر باس تاریخ
بکهیم جوور فهلسهفه، نهوه نهو باسه
گریدهو نهرا چهن سدهیگ ودرجه
ئیسو "فولتیر" یهکهم کهس بوی ک
وشه"فهلسهفه میژوو" هاوردکار،
وهل میژوو جوور نهقلانیته نهک
مهتهلهیل دوپرو دریز هر مللهتیگ ک
پرن لهراسی و ناراسی جهنگ و پهلامار و
وهرگریکردنهیل.

فرهجاریش دوینیم نویسانن درهنهنجام
خوسهو کینهت فرهیگهو نویسه ک نهو

خوسهو کینهته نهخاده بان قافهز دی
وچانینگ گهورایی روحی نهرای دروس
بوود ک هس نهکا باریگ فورس لهبان
شانی لاوردگه.

وهل نهویشا فرهجاریش دوینیم
نویسانن بهرههه خوهشهویسیگ
گهورای نویسهروهو نهو خوهشهویسی
و خوهشبهختیه بووده مایهی داهینان
یا ئبداع و نویسانن نهرا خوهی و
نهتهوهگی، هر لهوهر نهویش نویسه
لهو وخته هس نهکا ک خوهی لهناو
ناههنگ و خوهشیهگه زیهیدو هر لهوهر
نهویش لهبان خوهشهویسی قسه نهکا یا
وه چهواشه.

میژوو هر ولاتیگ بهلگهی وجود و
زینگ مللهتهگیه و زرنگی و وچانداین
فرهی نویسهرگهیه، هر لهوهر
نهویش رومانیش وهههمان شیوهس،
چوینکه میژوو و رومان هرردگیان
باس له دویهکه کهن و جامهک کیشهو
تیهلی و تفتی و شرینی نهتهوهیگن
و هرردگیان جوور یهک مایهی شانازی
مللهتیگن وهو مهرجه نه میژوو نه
رؤمانهگیان خویناوی بوود، چوینکه
قرمزهبوین لاپهریل میژوو چهو
پشیمانی خوهنیدهوهی و نهوهی
خراویگ دروس نهکا جوور نازییهیل
نهلمانیا(۱۹۳۳-۱۹۴۵)ک زیاتر له پهنج
ملیون نادهمیزاد و یههوودی کوشتن له
جهنگ جههانی دوپهه، ک یهیش میژوو
سیهیگه و زوورم نهلمانیهیل پیشکهفتگ
شهرم کهن وختیگ چهویان کهفیده
نهو میژوو سیه.

لهیره گرنگ نهوهسه نهو رویداگیله
بنویسیهن و لههویره و نهچن
و بخوهنیهن، چوینکه پیشکهفتن و
شارستانیته هر نهتهوهیگیش نهوهسه
ک میژوونویس خاس و راسگوو داشتوود،
وهل نهویشا خوهنهوار فرهیش نهرا
میژوو نهوهسه ک نیشتمان ناوهدانتر
نهکاو ری پیشکهفتن نهخاده نوای.

جیوازکردن قسهی
دهماوهدم وه
نویسانن و باس
و خواست گوزهیشته
بووده میژوو،
ک نهویش لهههمان
وخت بووده
فهرهنگ نهو مللهته ک
خاوهنیه

وړاووږی سه نگینی سه فهریگ

زیلان (مهریه م نه مینی)

جادهیل، وړاووږی سه نگینی سه فهریگ کهن	جی مینیده
وړاووږی ری دویریگ	ناو خه ویلی منید کهن
وړاووږی تال تال میه خه ک و پوینگه	ک وه تناف
جادهیل نه بی که سی ساته گان	نه ژیر پیه نیگ
تیک تاک خونه ن!	سر و ساکت
عه قه بهیل وه مل یه کا تیه ن و چن ...	به سیاید سه و!
ناخوین کرن له پوچیه ی دنیا	جادهیل وه تال تال میه خه ک و پوینگه دیاری بوینه
وه سه وه و تهم	...
سه لای که ن!	ناخری ره سیده کام که شکه شان
وه ت	ک قنار له دالان ده سه یلم گوزه ریډ و
نه ندامل	وړاووږی جادهیل مایه نده بوود
له وینه ی فه لسه فی-ترین خه و دنیا س!	وه م
ک کریستال لیوانه گان و	نه ت
شیشه ی دهره چه گان دوینده	تمام بووم ...
له جادهیل	

شوون پای خه و

سه عید عباده تیان "بانان"

نه ی شیوه چوی واران شه و
 وای سه رد پای داران شه و
 تیه نی سه رد په لپ تهوم
 په ری گوما هاتی خهوم
 تیه یید وه ما تا ناسمان
 تا وه توپله ری که شکه شان
 نه هه نقه ی مانگ تاوه بکه یم
 دوه دوه له ری کاوه بکه یم
 هه چن شه که ت و میه نگی
 مه له قد و شکه و تیه نگی
 هه چن له ناو هه د چهود
 که قتیبه شوون پای خه وود
 نه لک و هخت خه و نیبه
 وهخت به سان چه و نیبه
 به و تا له جی کوروو کوروو
 مه کر و ریا و نه نگ و دوروو
 بچیم تا دهشت چوول که و
 تا ناو مه رزان رووژ و شه و
 زه مین دی جای نیمه نیبه
 خودای خودای نیمه نیبه

دو شعر نه را منالهیل

رزا مهوزوونی

واکه ی پاییز، هه ی هه ی هه ی	هم تاتی و هم دویه تم
کوچیه یله گان جاروو ده ی	جوور ناو بان تیه تم
وا، واران، خش خش خش	زولنی هویل و چهوی که و
وه لنگ دارهیل، کش کش کش	چمان مانگه ها له خه و
کوچیه، که پوو، دوه، دوه، دوه	خودا شکر ی را دویه تم
میمکه پاییز، بهو، بهو، بهو	رووژی تیه ییده میه تم
***	گوپی وینه ی سیف و به ی
دویه تم ناز و رهنگینه	نویشم بگرم بخوهمه ی
داوهنگه ی چین چینه	

نیشان خه م

باوهیل

هه ر که س وه مه ن خوه ی تو مه نت سه د مه نیه	هه ر که س وه مه ن خوه ی تو مه نت سه د مه نیه
قوروان خودا ک زه ر وه نامت ژه نیه	قوروان خودا ک زه ر وه نامت ژه نیه
رووژم شه وه، شه و رووژه ده به ختت، یه نه را	رووژم شه وه، شه و رووژه ده به ختت، یه نه را
دایم تو گه نت خاسه، م خاسه گه نیه	دایم تو گه نت خاسه، م خاسه گه نیه
نیشان خه م و تهوق گونا ها ده ملم	نیشان خه م و تهوق گونا ها ده ملم
سه روه ن ده سه روو دهور ملت گونوه نیه	سه روه ن ده سه روو دهور ملت گونوه نیه
دوه نوقته ک شه و پا به نه هویردوه بووه خوه ر	دوه نوقته ک شه و پا به نه هویردوه بووه خوه ر
نه و خاله ک وه ناز شرینت سه نیه	نه و خاله ک وه ناز شرینت سه نیه

چهود هه ساره ی شه و هیل منه

نه مین شیرزادی

به و تا نقره کوو خه و هیلیم بکه یید
 هه ساره نازن شه و هیلیم بکه یید
 دهور کوپه نه ی شه و دارزنی
 ملوانکی له مانگ دارشنی
 یه دهنگ سمکوو سوار نویره
 یه مانگ نووه نی تازه سویره
 چوود له رزه خه ییده گیان گرمه هر
 ناگر ده ی له گیان بلازی ناگر
 چهود هه ساره ی شه و هیل منه
 خیالند نویر چه و هیل منه
 دهنگ خیال خیل وهاره
 چهود نابادی نیل وهاره

ئەدەب و شعر و شێوه زووان کوردی فهیلی

عه‌دنان ره‌حمان

شەهەق نیوز/ کوردەیل فهیلی شعرو ئەدەب تاییهت وە شێوه‌زووان خوهیان دیرن، ک له ولات ره‌سه‌ن پشتکویه و دیرنه‌ی و زیاتر له ملیۆن ونیمبگ کەس وە شێوه‌زووانه قسه‌ کەن و دابه‌ش بوینه له‌ناونی(خانەقین و مەنەلی و بەدره‌و جه‌سان). له‌ رووژه‌لات کوردستانیش دابه‌ش بوینه‌سه‌ ئی شاره‌یله(کرماشان، سه‌ریه‌یل، قه‌سر شیرین، ئەسه‌د ئاباد، پاتاق...هتد). ک یه‌یش له‌ زووان نویسه‌ر و شاعر کورد محمه‌د ته‌وفیق وردی ک له‌کتاوه‌گه‌ی باسی کردگه له‌ژیر ناو‌نیشان"له ئەدەب فهیلی". کوردەیل فهیلی هه‌رحه‌نی سه‌ده‌ها ساله‌ فره‌یگ له‌لیان نیشه‌جی شار به‌ع‌دان، وه‌ل هیمان مقه‌یه‌تی له‌ داب ونه‌ریت هووزایه‌تی خوهیان کردنه. وه‌ل ئەوه‌ی‌شا کوردەیل فهیلی له‌شوونه‌یل تریش وجود دیرن و خه‌ریک کارکردن، یه‌یش بیجگه‌ ئەوانه‌ک هانه ناوچه‌یل تر ئیران. شعر کوردی وە شێوه‌زووان فهیلی ره‌ینترین شیواز شعر کوردیه، ئمجا له‌ی باوه‌ته‌و ته‌وفیق وردی ئویشید: من جوور ئەدیبیگ ئیچه‌ن دویتم ک ئەدەب فهیلی جوانترین ئەدەبه‌و هوچی که‌م نییه له ئەدەب زازاو سو‌زان و شایه‌ت له‌وانه‌یش زیاتره. وه‌ل جی داخه‌ که‌سیگ هه‌ول ئەوه‌ نه‌یاگه‌ جه‌میان‌ه‌و بکاو ئەدەب کورد فهیلی وە کوردیه‌و چاپ بکا، هه‌ر له‌ی باوه‌ته‌و ته‌وفیق له‌ کتاوه‌گه‌ی ئامازه‌ وە ده‌مه‌ته‌قه‌ی دو شاعر کورد فهیلی کردگه‌ وە شێوه‌زووان فهیلیانه‌ ک ئە‌لگه‌ردانگه‌سه‌ی ئەرا زووان عه‌ره‌بی، ک ئەویش ده‌مه‌ته‌قه‌ی ناو‌نی شاکه‌و خان مه‌سویره. شاکه‌ شاعریگ به‌هره‌دار و حقتیار بویه‌و له‌مال خان مه‌سویره شاعر کار کردگه‌ ک سه‌رۆک تیره‌یگ فهیلی بویه، ئمجا رووژبگ له‌رووژان خان مه‌سویره و شه‌ریگه‌و په‌رسیار کردگه‌و شاکه‌یش له‌خوه‌ی خاستر جوواویه‌و داگه، خان مه‌سویره‌یش فره‌ وه‌دی بویه‌و و‌تگه‌سه‌بی: تو بایه‌سه

بویده ره‌فیق گیان وه‌گیانی من، دی له‌خوه‌شی و ته‌نگی جوور برا بوینه‌و هه‌ر وه‌ یه‌که‌و بوینه.

ئمجا له‌یره‌ ده‌مه‌ته‌فه‌یگ شعری که‌ه‌تگه‌سه‌ ناو‌نیان و له‌تی خان مه‌سویره ئویشیده شاکه:
شاکه‌ شاری دیم، شاکه‌ شاری دیم
وه‌ دیدت قه‌سه‌م عه‌جه‌و شاری دیم!
بازاری له‌ برج سه‌رمنا‌ری دیم
دو باز شه‌ش دانگ له‌یه‌ک سه‌ر پووش دیم
ئووردی گه‌پ‌ی له‌ یه‌ک خرووش دیم

شاکه‌ی شاعریش وه‌ جوانی جوواویه‌و ده‌یدو مه‌رام خان مه‌سویره زانید چه‌س و ئویشید:
په‌ریت بو‌اچم مانای ئەو شاره
بازار خوو له‌شه، سه‌ر خوو مه‌ناره
شه‌ریه‌ت خوو ده‌مه، ده‌س دوکانداره
لیوه‌یلی نقله‌ له‌و قه‌نده‌هاره
دو باز خوو چه‌مه‌ له‌یه‌ک سه‌ر پووشه
ئووردی خوو زولفه‌ له‌وبان خرووشه
شادار و زولفی بو‌ی وه‌ له‌شکه‌ر
خال بوو وه‌ خارمت خوه‌مان وه‌ به‌شکه‌ر

* ئی باوه‌ته‌ و‌گوره‌ی ئەو زانیاریه‌یله‌ ک له‌کتاوه‌گه‌ی محمه‌د ته‌وفیق وه‌ردی هاته‌یه‌ نویسه‌ریاس و رای نویسه‌ر کتاوه‌گه‌س. (ره‌وائع ئەدەب کوردی)، ۱۹۵۶- به‌غدا.

مقه‌یه‌تیکردن زووان کوردی

شادمان مه‌لا حه‌سه‌ن

بنه‌مای ناسنامه‌و فره‌ه‌نگ هه‌ر ملله‌تیگ ک هه‌میشه‌ بناسریه‌یدو ناسنامه‌ی خوه‌ی وه‌بی بناسید، ئەوه‌ بیگومان مقه‌یه‌تیکردن زووانه‌گه‌یه. گشت نه‌ته‌وه‌یگ تا تویه‌نسته‌گه‌ مقه‌یه‌تی له‌ زووان نه‌ته‌وه‌یی خوه‌ی کردگه‌و هه‌ر وه‌ختیگیش زووانه‌گه‌ی له‌ناوچه‌یه‌ ئەوه‌ بیگومان خود ئەو نه‌ته‌وه‌یشه‌ له‌ناوچه‌یه‌و نه‌مه‌ندگه. له‌می‌ژوو، ده‌یه‌ها نه‌ته‌وه‌ له‌بان ده‌س داگیرکه‌ره‌یل له‌ناوچه‌یه‌و ئیسه‌ بوینه‌سه به‌شیگ له‌ گوزه‌یسته‌ یا هامیته‌ی نه‌ته‌وه‌ی سه‌رده‌س بوینه. ئیسه‌ی کورد هه‌رحه‌نی زووانه‌گه‌مان دیر بویه‌سه‌ زووان نویسانن و خوه‌ندن ته‌نانه‌ت نه‌ته‌وه‌گه‌ی خوه‌مانیش، وه‌ل له‌وه‌رانوهر ئەوه‌یش وه‌ بوونه‌ی سه‌رخستن نه‌ته‌وه‌گه‌مان له‌وه‌رانوهر داگیرکه‌ره‌یل هه‌میشه‌ مقه‌یه‌تی له‌ زووان دالگی خوه‌ی کردگه‌ جوور به‌شیگ له‌ ناسنامه‌و سیمای شیواز نه‌ته‌وه‌یی. داگیرکه‌ره‌یل کوردستان له‌یه‌که‌م چه‌رکه‌ سه‌عات دابه‌شبوین کوردستان، هه‌ول یه‌که‌میان قه‌یه‌ه‌کردن زووانه‌گه‌مان بویه، ک زووانه‌گه‌مان تا ئیسه‌یش هه‌ر مه‌نیه، وه‌ل ئه‌مروو له‌سای ئازادی و ده‌سلات خوه‌مانی خه‌ریکه‌ زووانه‌گه‌مان رپه‌رو خراویگ گریده‌ وه‌ر، ک ئەویش له‌بان ده‌س رووله‌یل نه‌ته‌وه‌گه‌ی خوه‌مان له‌وه‌ر وجود دام و ده‌زگیگ فره‌ی چاپ و بلاوه‌وکردن زووان کوردی ک که‌ه‌تگه‌سه‌ وه‌ر شه‌پۆلیگ گه‌ورای ده‌سکاریکردن و شیوانن. ئەه‌دک رووژانه‌ ته‌ماشای گووفار و

رووژنامه‌یل بکا، ئەوسا زانی چه‌ گوزهری له‌ زووان کوردی، یا ئەگه‌ر ته‌ماشای ئەو دام وده‌زگیایه‌یله‌ بکه‌یم ک کار ئە‌له‌وه‌گه‌ردانن ئەنجامده‌ن ئەوه‌ وه‌راسی ویرانه‌کاریگ و تاشین وشه‌و ده‌سه‌واژه‌ی تازه. هه‌ر له‌وه‌ر ئەوه‌یش داواکاریم له‌ حکومه‌ت هه‌ریم ک ئیسه‌ دامه‌زریاگه‌یل ئەکادیمی و زووانیش دامه‌زرانگه‌، بایده‌ ته‌نگ ئی مه‌سه‌له‌و بیلا مقه‌یه‌تیکردن زووانه‌گه‌مان بووده‌ ئه‌ریگ نیشه‌مانی نه‌ته‌وه‌یی، هه‌ر له‌وه‌ر ئەوه‌یش بایه‌سه‌ ده‌زگیگ شاره‌زا ئەرا زووانه‌گه‌مان دابنریه‌ید. ده‌رخستن هویره‌و باوه‌ر تاکه‌یل کوومه‌لگا و مه‌ردمه‌یلی ئازادن ئەرا خوه‌یان، وه‌ل هوچ وه‌ختیگ شیوانن زووان که‌س له‌تی ئازاد نییه، چوینکه‌ ئەیه‌ موور نه‌ته‌وه‌ییمان‌ه‌و هه‌ق نه‌وه‌یل ئاینده‌مانیشه، هه‌ر له‌وه‌ر ئەوه‌یش ئەو دامه‌زریاگه‌ ک خواسته‌ دامه‌زریه‌ید بایه‌سه‌ بووده‌ پالینیگ ئەرا زووان کوردی. هه‌ر باوه‌تیگ بلاوکریاگ چ وه‌ کوردی نویسه‌ریا چ ئە‌له‌وه‌گه‌ردیا ئەرا بان زووان کوردی بایه‌د بچوووه‌ ئەو ده‌زگا نه‌ک جوور ئیسه‌ وه‌ مه‌رام بازرگانی هه‌رچه‌ باوه‌ته‌ دویره‌ له‌بنه‌مای زانستی زووانه‌و. یا دوینید نویسانن بان هه‌ر کالاو ریکلامیگ ئایه‌م ئەخاده‌ خه‌نستن له‌وه‌ختیگ ئەو وشه‌یله‌ خوه‌ندیده‌و ک گوايا کوردیه. له‌یره‌ ئامانجه‌مان ئەوه‌سه‌ مه‌ریگ ئەرا مقه‌یه‌تیکردن زووانه‌گه‌مان دابنیه‌یم تا له‌یه‌ودویا زووانه‌گه‌مان تویش شیوانن ناید. وه‌ل ئەوه‌ی‌شا دوینیم ک ئیراده‌ی

ئەلفیی کوردی
پۆلی یه‌که‌می سه‌ره‌تایی

مه سه له ی ژنه یل له ناوونى هوشیاری و ناهوشیاری

فاتمه عومەر

فره جار چه مکیگ یا باوه تیگ بووده باس و راز رووژانه مه یل و فره وه پیه و خه ریک بویمن، نمجا نه و ناما نجه ک له سه ره تاوه نه و چه مکه یا نه و باوه ته نه رای هانگه سه دی، گوم بوودو بووده بریگ سووزداری و قسه ی بریقه دار و دو یا خریش جه وه ره خوه ی له دهس نه ییاد.

کیشه ی ژنه یل کیشه یگ گشتگری و جه هانیه، گشتگریه چوینکه په یوه ندی دیرید وه لایه نه یل تر ژبانوه جوور سیستم ئابووری و راده ی هوشیاری کوومه لگا. جه هانیسه چوینکه هویچ کوومه لگایگ و هویچ قوناغیگ میژووی نهویه کیشه و رکابه ری و خه بات له وه ره خاتر وده سه اوردن هه قه یل ژن له تی

روی نه ییوید. نمجا بریگ له و کوومه لگایه یله له یه کیگ له قوناغه یل میژوو گام خاس نانوه بریگیانیش که متر. پرسیارگیگ ک فره جار له ناو کوونگرمو سمینار و باوه ته یل نویسریاگیگ دهرکه فیذ، نه وه سه ک نه راجه پرۆسه ی خه بات و چمشت ژنه یل وه ی جووره سس و کزه وه تاییه ت له و کوومه لگایه یله ک جوور کوومه لگای نیمه سیستمیگ کوومه لایه تی باوگسپالاری له بانیان زاله؟ یا نه راجه فره جار نه و پرۆسه تووز کاله ویوین و نه ره سینوه نیشیده بانى؟ فره جاریش جوواده یل نامازه وه نه وه که ن ک مه مه ره نه و نه فامستنه چووده و نه راناهوشیاریگیگ گشتگری له باوه ت چه مکه یل کوومه لگای مه ده نی و چه مکه ئازادی و دیموکراسی، یه ییش ته واو راسه، وه لی دیاره وه شیوه ی خستنه روی نه و مه سه له وه هه لوژاردن نه و دیدو نوورستنه ک له لیه و ته ماشای پرۆسه گه کریه یذ هوشیاریگیگ ترن نه راناه و نه فامستن و کاله ویوینه له و پرۆسه.

نه و جووره وشه و دیدگایه یله ک نمروو تیه ری نه کار، بوونه مایه ی دروسکردن خه یال سه نگره یگ له ناوونى ژن و پیاو و له خه یال دو چین کوومه لگا ک نه وانیش نه و پیاو هیله نه ک وه ناچارى دگان وه پرۆسه گه یا نانوه دو یه میش نه و ژنه یله نه ک پرۆسه گه له وه ره خاتریان هانگه سه دی، نه یانه ییش بیگومان له کوومه لگایگ جوور کوومه لگای لای نیمه بهش فره یگ پیک نه یه رن و یه ییش چه ن نموونه یگه له و دیدو نوورستنه یله: * فره جار له باسکردن کیشه ی ژنه یل زووانیگ زبر و مرانوه وه پیاو تیه ری هیده کار و نیچنه نه یه یه یه گووش ک ژنه یل کوومه له یگ بی نه خش و بی گونا ه بوون پیاو ه یلش گشت نه خشیگ ها ده سیان و گشت گونا ه یلش ها ملیان.

نی دیده دیدگیگ نازانستیانه س، چوینکه هوشکاره یل گه وریای ژن نه راناه پیاو نه وه فره ن، دهرکه فتن یه کیگ له و هوشکاره یله ک پیاو زهره د وه پرۆسه گه ره سنید، یه ییش بیجگه نه وه ییش ک ژنه یل فره جار خوه یان له و ناوونیه یه کتر چه وسنه وه. * جار جاریگ له لایه ن خود ژنه یله و ته نانته رووشنه ویر و خوه نه وار و شاعریش، هوشکار زالبوین که سایه تی پیاو به نه و نه راناه بنه رته فه سه لجه ی و بایلوژی پیاو، تا ره سیده نه و راده ک ژنه فیم ژنه یلیگ ئویشن (ناره زووم نه وه بوی من پیاو بویاتام و تنیش ژن، وه لی چ جیاوازیگیگ رویدا؟ نمجا نه و وه ختیسه من تو چه وسانه وه).

نی دیده هویریشه جی خوه شالی نییه، چوینکه پیاو له وه ره پیاو یه تی نییه ک هوشکار نه و مه سه له بوود، به لکوو ناهوشیاریه ک پیاو نه کاده هوشکار مه سه له گه.

* گونا ه بارکردنیگ میژووی دینه یل وه تاییه ت ئسلام وه شیوه یگ موته لق، نی دیدیسه فره جا دید ناوژدانییگه، چوینکه میژوو ئنسانیه ت فره دویر ودریزتره له میژوو

دینه یل. بیجگه نه وه ییش هه ره کوومه لگایگ ک له سه ره تا دینیگ له تی سه ره له داگه بو یه سه هوشکار خاسکردن ره فتر ژن و به رزه وکردن پله ی کوومه لایه تی، نه ویش وه به راوردکردن ره فتر ژن له و کوومه لگا له وه رجه سه ره له داین نه و دینه نه ک وه هه لو یست وهرگرتن وه و قوناغه ک نه و دینه روی له کزی نه کا و گه وریای و روخسار شارستانیته خوه ی له دهس نه ییاد. جه نگ و نه خوه نه واری و تاییه گه ری و فه قیری له کوومه لگا بلاوه و بوود، له یریشه وه هه لسو وکه فتن ژنیش شیویه یذو ناوه رانوه ری بووده چشتیگ ناسایی، نیمه نیه ویشیم دین یا شیواز ره سینوه وه له دین و خرا و وه کارهاوردنی نه خش نه یاشتگه له دو یاکه فتن ره فتر ژن، وه لی مه به سه مان نه وه سه ک شیواز فامستن له دین یه کیگه له هوشکاره یل نه ک گشت هوشکاره یل.

* به سانه وه ی مه مه ره ناوه رانوه ره و زالبوین پیاو وه مه ته له یل میتؤلؤژی دروسبوین ئاده میزاد، جوور نه وه ک گویا خودا نه راجه ژن له وه رجه پیاو دروس نه کرد؟ یا نه راناه ژن له په راسوی پیاو دروس کرد؟ یا نه راجه بایس گونا ه دهرکردن ئاده م له به ه ییشته چه وا بوود؟

گشت نی دیده پرسیاره یلیسه چه خانه ی فره وتن بی قانجاز، چوینکه نه یانه مه ته ن نه راناه نه وانه ک باوه ره نیرن وه ی مه ته له یله و نه راناه ییش ک باوه ره وه پی دیرن جوور راسییگه، وه لی یه ییش مانای نه وه سه بریگ نه فامی بو یه سه مایه ی دروسبوین نی پرسیاره یله، چوینکه نه گه ره ژنیش له وه رجه پیاو دروس بکردیاد هه ره همان گله یی کریا.

* خالیگ تر، نه وه سه ک گویا پیاو هیل نیچنه دروس کریانه ک هه میسه بالاده س بوون، یه ییش دیدیگه دویره له لوژیک، چوینکه نه گه ره نیچنه بوود نه وه ژنه یلیش له یوا دروس کریانه ک هه ره خزمه تکار پیاو بوون، مانای نه وه سه ک بایه د نی جه هانه له بان نادادگه ریگیگ بنه رته تی دروس بویاتادو هویچ وه ختیگ یه کسانى و دادوه ری له تی ده سه وه ره نه ود، یه ییش وه چه واشه ی نه و ناراسته سه ک ئنسانیه ت گام نه رای نه یذ، وه و مانا ک بایه د ئاده میزاد وه ژن و پیاو ییشه وه هه میسه هویر له غه له ت نه کا.

* نامازه کردن وه مه به س داکووکیکردن له هه ق ژنه یل وه و دیده ک ئویشید (خوو ژن هه ره نه راناه ئمایه تکردن مال و منال دروس نه کریاگه) یه ییش دید گوماندارییگه و زهره د ره سنیده پرۆسه گه، چوینکه نه نجامداین کار ناومال مانای نزمه و بوین پله و بیقه درکردن ژن نییه، به لکوو ژن له مال نه یه یه ده یشت تا بخونه یذ و رووشنه ویر بوود و هوشیاره و بوود و دهوره ره خودی بناسید و نه زموننه یلی له ژبان ده وله مه نه و بوون تا بتویه نید له کار مال و منالی سه ره که فتنگ بوود و تا راسه وخو بتویه نید به شداریگ کارا بوود له دروسکردن کوومه لگایگ خاس و بته و.

که مانچهی خه م

جه مال نهرکه وازی

بیگومان ناشکراس
نهر گشت لایگمان
ک خوه شه ویسی
جیاوازه له نشق،
ته نات رهفتار
ناشقانه ییش
جیاس له رهفتار
خوه شه ویسی،

فره جار که سهیل دلسووز وه خوه شه ویسی دانهیم، که سهیل یگ
ک هه والمان پرسن جوور خوه شه ویسی نووریمنه بیان،
ئه وانه ک له خوه شی و ته نگیمان نامادهن خوه شه ویسمانن،
هر که سیگ ری خهیریگ نیشانمان نه ییاد وه خوه شه ویسی
خوه مان زانیمنه ی، وه لی وهل ئه وه ییشا نشق پله یگ فره بهرتر
له خوه شه ویسی داگیر کردگه له دل ناشقه ییل و بره جار یگیش
ئه و نشقه مه جازیه و جار ییش هه س گشتیه و جار جار یگیش
راسکانیه، وه لی جی داخه نه ک هه ره له چه رخ کویه ن"دیوانه و
شه م یا شرین وفه رهاد، یا فه یس کور مه لوح و له یلای عامری"
تام ئه و نشقه بردنه ژیر خاک و شاد نه وین وه ویسال یه کتری،
به لکوو له ی سه رده همیشه هه مان ئه و داستانه یله وجود دیرن و
هه ناسه ی سه رد و سه رمت کال له لی که فیده و.

له داستانیگ خه مین و دلته زن ک جهلال قادر نویسه ر
خستگه سه ی وهر تک فه له م و دید خوه نهر، دیاره داستان نشق
هه ر وه رده وامه و قوناغ وه قوناغ وه سه ره ات تر دهر که فید.
هه ر له وه ره ئه وه ییش بارام و نازنه یین دو ناشق پاک و جوان،
په یام نشقه راسکانیه گه ی دله یلیان ناشنای یه کتری کردن
و ئاره زوومه نده بوینه تام ئه و نشق و خوه شه ویسی پاک و
بیگه رده له ژیان هاوسه ری بوینه وه، وه لی وه ختی فه دهر هات و
ئه و نشقه له یه ک تران و مزگانی مه رگ هاورد بووده داستان
دلته زن و دلته نگیک و شوونه وار پر له خه میگ هیلیده جی.
بارام قامه ت جوان و روی خوه ش و که مانچه ژهن وهل نازنه یین
خوین شرین و نازار، داستانیگ له نشق راسکانی دروس کردنه
له ناوچه ی ره حیمه وای که رکوک، ئیسه نازنه یین قز چه رمگی
له ژیر له چگ شاردگه سه و نه خوه ش و خه مین له بان جی
که فته گه و که مانچه گه ی بارام ها ده سیه و ک ودرجه ئه وه ک
بووده پیشمه رگه و چه ک شه رف بکاده شان له ساله ییل خه بات
ئه رای وه ئه مانه ت هیسته ی جی، چوینکه حکومه ت به عس
فه رمان ده سگیر کردنی دا له وه ره ئه وه ک له ری کخسته نیل
ناو خوه یی بوی، ک ئیسه ییش نازنه یین گشت جار یگ بازی وه
ته له یل ئه و که مانچه ئه کاو مه ته ل ئه و نشق و خوه شه ویسیه
باس ئه کاو ئو یشید: له وه ختیگ خوه ندکار بویمه له ناماده یی
گشت وه ختیگ وه ناو بازار ره حیمه وای هاتیمه و ئه را مال
که سیگ نه وی نه نووریده جوانی بالام چ دوکاندار چ مه رد
ره وین، وه لی دلم ته نیا که فته لای بارام که مانچه ژهن ک هه ر
وه ختیگ وه وه رده م دوکانه گه یا گوزر کردیم ئی که مانچه
ئه رام ژهنیادو منیش نه وه قه ره دووسی داشتم هه ر وتیم بوود

بارام قامه ت جوان
و روی خوه ش و
که مانچه ژهن وهل
نازه یین خوین شرین
و نازار، داستانیگ له
نشق راسکانی دروس
کردنه له ناوچه ی
ره حیمه وای که رکوک

رووژ یگ وه یه ک بره سیم، وه ختیگیش له ترس گیانی روی
کرده جه وهل داوا له لی کردم بایده خوازمه نیم تا منیش وه لیا
بچم و بوومه پیشمه رگه، وه لی ئه و رازی نه وی که مانچه گه ی
خسته لام ئه را ئه وه ک وه که مانچه دلخوه شی خوه م بیهم و
وته پیم نازنه یین هه ر وه ختیگ بویده هاوسه رم خوه شترین
مؤسیقا ئه راد ژهنم وه ی که مانچه و هه همیشه نامه ئه رام
کلکردیادو منیش چه وه ری هاتنه وه ی کردیم، وه لی دیاره
جار جار یگ ئه وه ک له لای به نه خه یاله له لای خودا به تاله.
ئه وه ک مه یلم کیش له بارام ئه وه بوی ک له دویره و دیامه ی
که مانچه یگ وه یی بوی، وه ختیگیش نزیک بویمه و له شه رما
که مانچه گه ی شاردیاده و تا وه لایا ره ی بویم و ئمجا چیاده ناو
دوکانه گه و ده س کردیاده ژهنین ئاوازه ییل خوه ش، ک سه رده تا
له خوه ما له وه ره ئه وه شاریده وه ی شایه ت نه زانید بژهنیده ی،
وه لی دویاخر ئه و ئاوازه ییل ک بارام ژهنیاده ی بوینه به شیگ
له روح و گیانم.

وه لی قه دهر هات و بارام له پیشمه رگه یه تی مین ته قیه پی و
شه هید بوی و جه سه جوانه گه ی پارچه پارچه بوی. ئیسه ییش
نازه یین هه همیشه که مانچه گه ی بارام گریده باوه ش و ئو یشید:
ئه ی که مانچه خوه شه ویسه گه ی ده س یارم تانیسه ییش بوو
بارام وه پیده و مه ندگه، ئه و نشقه ئیچه سزنیده م مه گه ر
وه نۆته ییل تۆ بکوشیه مه و، ئه و ئاوازه ییل ک بارام ئه رام
ژهنیاده یان هیمان هه ر له گووشه یلم زرنگیه نه و.

ئیمه و پادشایهیل ئی وه خته!!

✎ ماجد سویره میری

بیهرن وهه میس عاریان ئه یهید له سه رکه فتن ئی به شه له کوردستان ک وه رهنج و خوپن و ئارهق ناو تیول مه ردمه گه ی خه ریکه وهرمو ئاسوو ئاینده یگ پرشنگدار یا نهید... له په ند و مه سه رهاته یل کوردی خوه مان باسیگ هاتیه ک ئیجوو ره رفه تاره یله شه رمه زار نه کا و نه خوازی بکاده ی په ند و عه ره تیگ ئه را ئی جووره که سه یلیگ، ک گو مان که م ره فتاریان جوور ره فتار پاله وان ئی وه سه رهاته بوود ک پیشینه یلمان ئه رمان باسی کردنه و ئویشن:

پادشای یه کیگ له ولاته یل فه رمان وه داروده سه ی دهورو گردی دا ک ۱۰ سه گ هار و درنه ئه رای په یا بکه ن و بکه نه یانه شوونینگ تابه ت، تاکه ر هه ر وه ختی یه کی له وه زی ره یلی یا له داروده سه گه ی غه له ت بکا بخاده ی وهردم ئی سه گه یله تا له وه رچه و خوه ی له ت و په تی بکه ن.

رووژیک له رووژان یه کیگ له وه زی ره یلی رای له باوه ت کاریگه و ئه را پادشا به یان کرد، وه لی پادشا قسه و رای ئی وه زی ره وه غه له ت و نادره و دا قه له م و بریار دا ئی وه زی ره بخه ریه یه وهردم ئه و سه گه یل هاره، تا له ت و په تی بکه ن.

وه لی کابرای وه زی ره و ته پادشا: سه روه رم من یه ۱۰ سه له هاهمه خزمه ت جه نابه د

و ئیسه تو وه ی جووره وه لا ره فتار که یه د؟!.. من قه بووله وه ئه مر و فه رماند، وه لی داوا له لید که م له پادشا ت ئه و ۱۰ سه له ک خزمه تد کردمه ته نیا ۱۰ رووژ مووله ت بیه یه ده پیه!!.. پادشا یس ئی داوکاریه ئه رای جیوه جیکرد و وته پی قه ی نه یری ئی ۱۰ رووژسه ئه را تو بزانه چه که یه د!؟

وه زی ریش جوی ئه را لای پاسه وان سه گه یل و وته پی خوازم من خوه م ئه را ماوه ی ۱۰ رووژ خزمه ت ئی سه گه یله بکه م و تو بچوو ئه را خوه د ئی ۱۰ رووژه له ناو مال و منال خوه د بووه سه ر.. کابرای پاسه وانیش وت: ئمجا ئی کاره چ نه فیگ ئه را تو دیری؟ وه زی ریش وت: له وه خت خوه ی ره سیده و، و دو یاخر زانی د نه فی ئه را من چه س!.

وه زی ره ی له ی ماوه ی ۱۰ رووژه ده س کرده ئیوه تکردن سه گه یل و خواردن دا بیان و پاکیا نه و کردیا د و شوون خه فتن و ئسراحه تکردنیان خوه س کردیا د.

دو یا ی ته واو بوین ۱۰ رووژده گه، پادشا فه رمان دا ک وه زی ره گه بکه نه وهردم سه گه یل هار و خوه یسی هات تا وه چه و خوه ی بوینی ئی سه گه یله جوپن وه زی ره گه له ت و په ت که ن، وه لی وه ختی وه زی ره خریا وهردم سه گه یل هار پادشا سه ری سه مهن، وه ختی نوورست سه گه یل له وه ر پای وه زی ره کرووزیه ن و وه ده وریه و سویر خوه ن و خوه یان چه سپنه قه یه و!! ئمجا پادشا له وه زی ره پرسى: تو چه وه لی ئی سه گه یله و کردیه ک وه ی جووره وه لدا ره فتار که ن؟! وه زی ریش جوواوی دا و وت: جه نابه پادشا من ته نیا ئه را ۱۰ رووژ خزمه ت ئی سه گه یله کردم و ئه وان خاسی من له وه رچه و بیان بو ی و له هویریانه و نه جیم!!، وه لی من ۱۰ سه له خزمه ت جه نابه د کردم و تونیش هاتید ته نیا له وه ر یه ک قسه و رایگ خوه د وه ته نی غه له ت گشتی له هویره و بریدید، پادشا یس سه ریگ له لی له قانه وه و فه رمان به خشین وه زی ره گه دا!!

کوردستان

✎ ئاساس جهواد

م نه و ته نیا ولاته مه ک چوار ولات چارم نیه که ی
م نه و ته نیا سواره مه ک چوار سوپا چارم نیه که ی
م نه و ته نیا ولاته مه وه زوور برابه ش کریامه
م نه و ته نیا میلکانه مه شه هید له ری شه رف دامه
م نه و ته نیا ولاته مه وه نا هه ق له هه ق بی به شم
م نه و ته نیا سه رداره مه سه رم جیا پوی له نه شم
م نه و ته نیا ولاته مه بیجگه کویه نه یرم په نا
م نه و ته نیا ملله ته مه و وه یلم کردمه فه دا
م نه و ته نیا ولاته مه ره فیه قه یلم دانه مه گیر
م نه و ته نیا دیله مه وه بی گونا بویمه نه سیر
م نه و ته نیا ولاته مه وه زو لم زالم نه و تم
م نه و ته نیا ولاته مه زینگم هه رچه ن کونکو تم

www.shafaq.com

کول سوسو

